

Второ заседание

Сряда, 2 ноември 1955 г.
(Открито в 9 ч.)

Председателстващ Николай Георгиев: (Звъни) Присъствуват необходимото число народни представители. Откривам заседанието.

Другарки и другари народни представители! Преминаваме към разглеждане на въпросите по дневния ред на сесията.

Преминаваме към точка първа от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за одобряване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г.

Бюрото на Народното събрание предлага мотивите и текстът на законопроекта да бъдат прочетени. Има ли други предложения? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с предложението на Бюрото, да вдигнат ръка. Има ли против? — Няма. Има ли въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля дежурния секретар др. Божин Якимов да прочете мотивите и текста на законопроекта.

Секретар Божин Якимов: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за одобряване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г.

Другарки и другари народни представители! След приключване на третата извънредна сесия на Второ Народно събрание през м. май 1955 г. Президиумът на Народното събрание, за да отговори на нуждите на управлението на страната, издаде по предложение на Правителството известен брой укази по чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и по чл. 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание.

Съгласно Конституцията на Народна република България и Закона за Президиума на Народното събрание тези укази подлежат на одобрение от Народното събрание в най-близката му сесия, свикана след издаването им.

Настоящата четвърта редовна сесия на Второ Народно събрание е първата сесия след издаването на тези укази и следва тя да се занимае с въпроса за тяхното одобрение.

По тези съображения молим, другарки и другари народни представители, да обсъдите приложения законопроект и ако го одобрите, да го гласувате.

Председател на Президиума на Народното събрание:

Г. Дамянов

Секретар на Президиума на Народното събрание:

М. Минчев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за одобряване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г.

Одобряват се следните укази, издадени от Президиума на Народното събрание въз основа на чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и чл. 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г.

Укази по чл. 5, буква „б“

1. Указ за отменяване на Закона за трудово-стопанска мобилизация.

2. Указ за изменение на Указа за отменяване на Закона за временната трудова повинност.

3. Указ за прихващане задължения на бивши собственици на отчуждени от държавата имущества и национализирани предприятия към държавата, банките и държавните предприятия.

4. Указ за създаване на Държавен комитет по строителство и архитектура при Министерския съвет.

5. Указ за опрощаване на някои задължения на трудово-кооперативните земеделски стопанства.

6. Указ за изменение и допълнение на Закона за данък върху общия доход.

7. Указ за опрощаване на радиоабонаментните и телефонните такси, дължими до 31 декември 1952 г.

8. Указ за спиране давността за вземанията на държавата и банките срещу физически лица.

9. Указ за изменение и допълнение на Указа за имуществената отговорност на военнослужащите.

10. Указ за изменение на Указа за Трудовата повинност.

11. Указ за изменение и допълнение на Указа за всеобщата военна служба в Народна република България.

12. Указ за опрощаване на задължения към банките и държавата.

Председателстващ Николай Георгиев: Има думата народният представител д-р. Спас Маринов за съдоклад от името на законодателната комисия.

Спас Маринов: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Както се вижда от мотивите на представения законопроект, предлага се да бъдат одобрени издадените укази от Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г., или за времето от приключване на третата извънредна сесия до настоящата четвърта редовна сесия на Второ Народно събрание.

През този период от време Президиумът на Народното събрание, за да отговори на нуждите на управлението на страната, съгласно чл. 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание е издал по предложение на Правителството изброените укази в представения законопроект за одобрение и гласуване.

Законодателната комисия се занимава със законопроекта и го прие без изменение. От нейно име съм натоварен да сприяшете вниманието на някои по-главни въпроси, които се уреждат в тези укази.

С първия указ се отменя Законът за трудовата стопанска мобилизация. Този закон е от 1948 г. С него се даваше възможност на Министерския съвет да мобилизира трудово-стопански отделни лица или група граждани за извършване на стопански мероприятия от държавна и обществена полза, а също така за временно използване на машини, добитък, превозни средства и други съоръжения за държавна и обществена нужда. Поради това, че нашето държавно и стопанско развитие отиде много напред и фактически този закон досега не е прилаган, затова неговото по-нататъшно съществуване става излишно, поради което той бе отменен с горния указ.

Известно е, че Законът за временната трудова повинност беше отменен през 1951 г. С указа за отменяването тогава се предоставяше правото в някои случаи да бъде използван доброволният труд на населението, и то в размер до четири дни, за различни благоустройствени цели.

Сега с новия указ се разширява кръгът на мероприятията, за които този добровolen труд може да бъде използван. Освен това, по решение на общи събрания на населението по места, с издадения сега указ този добровolen труд вместо до четири може да се увеличава до десет дни, като се използва за благоустройство и строежи от местно значение и с употреба на местни средства и материали.

3 Стенографски дневници

По този начин се дава възможност за едно по-широко разгръщане на трудовите инициативи по места, където населението по свой почин, с малки помощи от държавата, ще решава някои належащи благоустройствени, стопански, културни и здравни мероприятия.

През изтеклата година в с. Антон, Пирдопско, с една малка помощ от Читалищния съюз — около 15—20 хиляди лева — с доброволния труд на самото население се издигна голяма монументална сграда — читалище, салон, библиотека и пр.

По същия начин сега през настоящата година в с. Църквище, Пирдопско, селяните по свой почин без всякаква помощ си направиха читалище,

В с. Криводол, Врачанско, през настоящата година направиха пристройка към съществуващото училище от 8 класни стаи, гимнастически салон, столова за учениците само с една помощ от 30 000 лв. Всичко друго населението даде по свой почин в труд и материали.

А младежите от с. Ракево, Врачанско, през настоящата година по свой почин изработиха 300 000 тухли и половината от тях оставиха за постройка на ново училище, а населението, кооператорите от това село докараха през лятото 400 куб. м камъни.

Ето как в темпото на нашия кипящ трудов живот на небивало социалистическо строителство се разгръщат доброволните трудови инициативи на нашия народ.

С Указа за прихващане задълженията на бивши собственици на отчуждени от държавата имуществата и национализирани предприятия към държавата, банките и държавните предприятия се предвижда:

На първо място — да бъдат изплатени от държавата задълженията към Българската народна банка и Българската инвестиционна банка на национализираните предприятия по Закона за национализацията за частните индустриални и минни предприятия, включени в нарочните им баланси до размера на актива на същите баланси.

На второ място — предвижда се да се изплатят от държавата задълженията на частните физически и юридически лица към банките до размера на определеното им обезщетение срещу национализираните и отчуждени или изкупени имуществата по издадените след 9 септември 1944 г. отчуждителни закони.

И на трето място — с указа се предвижда прихващане на дължимите данъци и други държавни вземания, както и на вземанията на държавните предприятия от бившите собственици на национализираните предприятия до размера на определеното им обезщетение.

И така, с този указ се уреждат всяки, неуредени досега сметни отношения, произтичащи от данъци и задължения към държавата, банките и държавните предприятия и обезщетения към физически и юридически лица, произтичащи от национализирани, отчуждени или изкупени имущества след 9 септември 1944 г.

В началото на тази година при провеждане на четвъртата конференция на ТКЗС възникнаха и се поставиха на разглеждане някои въпроси, имащи значение за финансовото оздравяване и подпомагане на трудовите кооперативни земеделски стопанства. За разрешаване на повдигнатите въпроси е издаден Указ за опрощаване на някои задължения на ТКЗС и Указ за изменение и допълнение на Закона за данък върху общия доход.

С първия указ се опростиха дължимите от ТКЗС такси за отводняване и предпазване от заливане на площи към държавните напоителни и отводнителни системи.

С втория указ се освобождават от облагане с данък върху общия доход сумите, които съгласно с Примерния устав се заделят за фонд „Оборотен“ и средствата от преходния запас. Освобождават се от облагане и сумите, получени от продажбата на животни и от продукцията, добита при изкопване на същите, които суми се зачисляват в неделимия фонд.

Също така се прави изменение в сроковете за внасяне на проценти през годината от данъка върху общия доход, както следва: до 31 май — 20%; до 30 юни — 20%; до 30 септември — 30% и до 30 ноември — последните 30%. По този начин се дадоха нови финансови облекчения на ТКЗС.

Държавата и държавните банки — Българската народна банка и Българската инвестиционна банка — понастоящем имат вземания от миналото от голям брой граждани, възлизащи на значителни суми, които задължения се погасяват по давност до края на 1955 г. Ако до края на годината се приемат принудителни мерки към тези длъжници и техните гаранتي, те ще изпаднат в тежко материално затруднение. Ето защо с Указа за спиране на давността за вземанията на държавата и банките срещу физически лица по законодателен път се прекъсва течението на давността за тези вземания с отсрочка до края на 1958 г.

По друг вид задължения към държавата и банките, с които са засегнати интересите на хиляди длъжници, предимно членове на ТКЗС, частни земеделски стопани, кооператори в трудово-производителни кооперации, работници, служители, пенсионери и др., по предложение на Правителството бе издаден напоследък Указ за опрощаване на задължения към банките и държавата.

С този указ се засягат над 150 хиляди длъжници, на които опростените суми възлизат на около 140 милиона лева. Така например, с изключение на задълженията от новобрачните заеми, опрощават се всички видове задължения към държавата и банките, възникнали до 31 декември 1950 г., на всички земеделски стопани — членове на трудово-кооперативни земеделски стопанства, както и на частните земеделски стопани, които ще станат членове на ТКЗС до 31 март 1956 г.

Опрощават се и заемите на самите трудово-кооперативни земеделски стопанства, които съгласно 28-мо постановление на Министерския съвет от 12 ноември 1947 г. бяха сключени от Българската народна банка за сметка на членовете-кооператори за издължаване на задължителните им инвентарни вноски.

С указа се правят опрощавания и на частни земеделски стопани, работници, служители, пенсионери и членове на трудово-производителни кооперации, на които се опрощават 50% от главницата и всички неизплатени лихви на задължения към банките и държавата, които произхождат от заеми по Закона за заселване на бежанците и обезпечаване на поминъка им и по Закона за селскостопанското настаняване на бежанците и пр.

Така също и на онези частни земеделски стопани, работници, служители, пенсионери и занаятчии — членове на трудово-производителни кооперации, които са получили облекчение по Наредбата-закон за облекчаване на длъжниците и заздравяване на кредита, и на тях се опрощават 50% от главницата и всички неизплатени лихви от 1 октомври 1947 г. към Българската народна банка, Българската инвестиционна банка и държавата. Тези последни опрощавания за всеки длъжник поотделно не може да надминават повече от 10 000 лв. От тези привилегии на опрощаване, изрично е упоменато в Указа, че не могат да се ползват онези длъжници, които са лишени от българско гражданство или са загубили такова.

Другарки и другари народни представители! Известно е на всички ни, че нашият миролюбив, трудолюбив и свободен народ беше особено зарадван от преговорите и решенията на юлското съвещание в Женева.

След Женевското съвещание във всички държави, в цялата световна общественост настъпи нов дух на умиротворяване и отслабване на международното напрежение. За по-нататъшното затвърдяване и укрепване на този нов дух бяха необходими не само пожелания и изявления, но и конкретни за целта действия. Световната общественост и в туй отношение беше свидетел, че редица такива конкретни мероприятия от вътрешно и международно значение даде и дава държавата, която е член отред и знаменосец на световното движение за мир — великият Съветски съюз.

Ние чухме вчера от приветственото слово на водача на съветската парламентарна делегация др. Беляев какви конкретни действия и мероприятия предприема и реализира правителството на Съветския съюз за укрепване духа на Женева. Един от тези примери за укрепване духа на Женева беше намалението на въоръжените сили на СССР. По примера на Съветския съюз, и страните с народна демокрация, в това число и нашата страна, намалиха въоръжените си сили.

Народното ни Правителство, въодушевено от желанието да съдействува за по-нататъшното подобряване на международното положение, за укрепване на мира и доверието между държавите, в това число на мира и доверието между страните от Балканския полуостров, с подобни мотиви издаде постановление на Министерския съвет от 19 септември т. г. за намаляване числеността на въоръжените сили на Народна република България с 18 000 войници и офицери.

В духа на това постановление на Министерския съвет Президиумът на Народното събрание по предложение на Правителството издаде два указа — Указ за изменение на Указа за трудовата повинност и Указ за изменение и допълнение на Указа за всеобщата военна служба. В тези укази се прави намаление на сроковете на действителната трудова служба и на действителната военна служба.

Другарки и другари народни представители! Тези са важните въпроси, засегнати в някои от издадените укази. С издаването на тези укази Президиумът на Народното събрание е допринесъл за съвременно законодателно разрешаване на редица въпроси, възникнали от нуждите на държавното управление. При това Президиумът е действувал в рамките на своите конституционни функции, поради което законодателната комисия предлага на Народното събрание да гласува и приеме законопроекта за одобряване на указите, издадени и приети от Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г., така, както е предложен, без изменение.

Председателстващ Николай Георгиев: Има ли желаещи да се изкажат по законопроекта? — Няма.

Пристъпваме към гласуване на законопроекта.

От името на Бюрото предлагам законопроекта да бъде гласуван изцяло. Има ли друго предложение? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с предложението на Бюрото, да вдигнат ръка. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля докладчика на законодателната комисия др. Спас Маринов да прочете изцяло текста на законопроекта.

Докладчик Спас Маринов: (Чете)

„ЗАКОН

за одобряване на указите, издадени от Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г.“

Председателстващ Николай Георгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик Спас Маринов: (Чете)

„Одобряват се следните укази, издадени от Президиума на Народното събрание въз основа на чл. 35, точка 5 от Конституцията на Народна република България и чл. 5, буква „б“ от Закона за Президиума на Народното събрание за времето от 29 май до 31 октомври 1955 г.

Укази по чл. 5, буква „б“

1. Указ за отменяване на Закона за трудово-стопанска мобилизация.

2. Указ за изменение на Указа за отменяване на Закона за временната трудова повинност.

3. Указ за прихващане задължения на бивши собственици на отчуждени от държавата имущества и национализирани предприятия към държавата, банките и държавните предприятия.

4. Указ за създаване на Държавен комитет по строителство и архитектура при Министерския съвет.

5. Указ за опрощаване на някои задължения на трудово-кооперативните земеделски стопанства.

6. Указ за изменение и допълнение на Закона за данък върху общия доход.

7. Указ за опрощаване на радиоабонаментните и телефонните такси, дължими до 31 декември 1952 г.

8. Указ за спиране давността за вземанията на държавата и банките срещу физически лица.

9. Указ за изменение и допълнение на Указа за имуществената отговорност на военнослужащите.

10. Указ за изменение на Указа за Трудовата повинност.

11. Указ за изменение и допълнение на Указа за всеобщата военна служба в Народна република България.

12. Указ за опрощаване на задължения към банките и държавата.“

Председателстващ Николай Георгиев: Другарите народни представители, които са съгласни с прочетения текст на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Преминаваме към точка втора от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за избиране на народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища.

Бюрото предлага мотивите и текстът на законопроекта да бъдат прочетени.

Има ли други предложения? — Няма.

Ония, които са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да гласуват.

Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля дежурния секретар др. Вангел Димитров да прочете мотивите и текста на законопроекта.

Секретар Вангел Димитров: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за избиране на народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища

Другарки и другари народни представители! Нашето социалистическо законодателство служи на интересите на трудещите се от града и селото. То изразява тяхната власт.

Законът за устройството на съдилищата, обнародван на 7 ноември 1952 г., разпорежда, че правосъдието у нас се осъществява от народните съдилища, от окръжните съдилища, от Върховния съд на Народната република и от особените съдилища (военните и транспортния съд). Разглеждането на първоинстанционните дела в съдилищата става с участието на съдебни заседатели. Съдиите и съдебните заседатели са изборни. Съдиите и съдебните заседатели при Върховния съд се избират от Народното събрание. Съдиите и съдебните заседатели при окръжните съдилища се избират от окръжните народни съвети на депутатите на трудещите се.

Съдиите и съдебните заседатели при народните съдилища съгласно чл. 21 от закона се избират направо от населението на съответния съдебен район за срок от три години.

За реда на избирането на съдии и съдебни заседатели при народните съдилища се изготвя настоящият законопроект, който съдържа следните по-главни положения:

Народните съдии и съдебните заседатели при народните съдилища се избират направо от гражданите въз основа на всеобщо, равно и пряко изборително право с тайно гласуване за срок от три години.

За народен съдия може да бъде избран всеки гражданин, който отговаря на изискванията на чл. 20 от Закона за устройството на съдилищата: да е български гражданин, да е завършил правните науки и да е издържал държавен изпит, да е прекарал съответния стаж, да не е лишен от правата по точки 1 и 2 на чл. 28 от Наказателния закон, да не е осъждан на лишаване от свобода за престъпления от общ характер и да няма фашистки или реставраторски прояви. Съдебен заседател може да бъде всеки изборител, който не е осъждан на лишаване от свобода за престъпление от общ характер.

Във всеки изборителен район се избира един народен съдия и определен брой съдебни заседатели. Това е въз основа на демократическия принцип — населението непосредствено да избира съдията, който ще раздава правосъдие в неговия район. Изборите за народни съдии и съдебни заседатели се произвеждат в един и същ неработен ден за цялата страна.

Във всеки изборителен район се образува по една изборителна комисия за избиране на съдии и съдебни заседатели в състав: председател, секретар и трима членове. Комисията се образува по реда на чл. 37 от Закона за избиране на народните съвети. Тази комисия регистрира кандидатите за народни съдии и съдебни заседатели, изготвя изборителни бюлетени, установява резултата от избора, издава на избраните съдии и съдебни заседатели удостоверения, че са избрани, разглежда жалби против действията на секционните комисии по избора на съдии и съдебни заседатели.

Право да посочват кандидати за народни съдии и съдебни заседатели имат: организациите на Отечествения фронт, партийните организации, другите обществени организации и дружества на трудещите се, младежките организации и културните дружества.

Останалите разпореждания по избирането на народни съдии и съдебни заседатели са аналогични на тези от Закона за избиране на народните съвети на депутатите на трудещите се.

Проектът е напълно в духа на нашата Димитровска конституция и на Закона за избиране на народните съвети. В него са отразени демократическите принципи на нашата народно-демократическа власт.

Като ви излагам това, моля, другарки и другари народни представители, да обсъдите и гласувате предложения законопроект.

Министър на правосъдието: **Р. Найденов**

ЗАКОНОПРОЕКТ

за избиране на народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища

I. Общи правила

1. Народните съдии и съдебните заседатели при народните съдилища се избират направо от гражданите за срок от три години въз основа на всеобщо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване.

2. Народен съдия може да бъде всеки гражданин на Народна република България, който отговаря на изискванията на чл. 20 от Закона за устройството на съдилищата.

Съдебен заседател може да бъде всеки избирател, който не е осъждан на лишаване от свобода за престъпления от общ характер, освен ако е амнистиран или реабилитиран.

3. Във всеки съдебен избирателен район се избира един народен съдия и определен брой съдебни заседатели.

Съдебните избирателни райони и броят на съдебните заседатели, които се избират във всеки от тях, се определят от министъра на правосъдието най-късно 55 дни преди деня на избора.

4. Изборите за народни съдии и съдебни заседатели се насрочват с указ на Президиума на Народното събрание най-късно два месеца преди изборния ден и се произвеждат в цялата страна едновременно с изборите за народни съвети на депутатите на трудещите се.

5. Изборите за народни съдии и за съдебни заседатели се произвеждат по избирателните списъци за изборите за народни съвети на депутатите на трудещите се.

II. Избирателни комисии

6. Във всеки съдебен избирателен район се образува една избирателна комисия за избиране на съдии и съдебни заседатели при народните съдилища в състав: председател, секретар и трима членове. Комисиите се образуват по реда, посочен в чл. 37, ал. II от Закона за избиране народни съвети на депутатите на трудещите се и се утвърждават най-късно 50 дни преди изборния ден от изпълнителните комитети на околийските, съответно на приравнените към тях градски или районни съвети на депутатите на трудещите се, според това към кой от тях е избирателният район с всички или повечето от избирателите.

7. Районната изборителна комисия върши следното:

а) регистрира посочените кандидати за народни съдии и за съдебни заседатели;

б) изготвя изборителните бюлетини по установения образец и снабдява секционните изборителни комисии с нужното число бюлетини най-късно 10 дни преди избора;

в) установява резултата от избора;

г) издава на избрания съдия и на избраните съдебни заседатели удостоверения, че са избрани;

д) предава изборните книжа за съхранение в народния съд и

е) разглежда жалби против действията на секционните изборителни комисии по избора на съдии и съдебни заседатели.

Срещу неправилните действия на районните съдебни изборителни комисии може да се подава жалба пред околийската изборителна комисия (чл. 34 от Закона за избиране народни съвети на депутатите на трудещите се).

III. Посочване на кандидати за народни съдии и за съдебни заседатели при народните съдилища

8. Кандидатите за народни съдии и съдебни заседатели се посочват по съдебни изборителни райони.

Осигурява се правото на посочване кандидати за народни съдии и съдебни заседатели на Единната народна обществено-политическа организация „Отечествен фронт“, на други обществени организации и дружества на трудещите се: комунистическите партийни организации, дружбите на БЗНС, професионалните, кооперативните и младежките организации и културните дружества.

9. Правото за посочване на кандидати се осъществява от централните органи на обществените организации и дружества на трудещите се, от техните по-низши ръководства, от общите събрания на работниците и служителите в предприятията и учрежденията, на военнослужащите от военните части, от общите събрания на селяни от ТКЗС и селата и на работниците и служителите от държавните земеделски стопанства.

10. Никой не може да бъде кандидат за народен съдия или съдебен заседател в повече от един район.

11. Най-късно 30 дни преди изборния ден всички обществени организации и дружества на трудещите се, които са посочили кандидати за народни съдии или съдебни заседатели, са длъжни да регистрират кандидатите пред съответната районна съдебна изборителна комисия.

12. При регистриране на кандидатите трябва да се представят в съответната изборителна комисия следните документи:

а) протокол на събранието или заседанието, на което е бил посочен кандидатът, подписан от членовете на бюрото, с посочване на местожителството им. В протокола трябва да бъде

означено наименованието на организацията, която сочи кандидата, мястото, времето и броят на участвувалите в събранието или заседанието, трите имена на кандидата, неговата възраст, местожителство, партийна принадлежност и занятие;

б) заявление от кандидата за неговото съгласие да бъде избран от жителите на даден съдебен изборителен район от името на посочилата го организация и

в) документ, издаден от Министерството на правосъдието, че кандидатът за народен съдия отговаря на изискванията на чл. 20 от Закона за устройството на съдилищата.

13. Изборителната комисия е длъжна да регистрира всички кандидати за народни съдии или за съдебни заседатели при народните съдилища, посочени от обществени организации и дружества, при спазване на изискванията на Конституцията, Закона за устройството на съдилищата и настоящия закон.

14. Отказът на изборителната комисия да регистрира даден кандидат може да се обжалва в двеседмичен срок пред околийската изборителна комисия, която решава въпроса окончателно.

15. Името, възрастта, занятието и партийната принадлежност на всеки регистриран кандидат и наименованието на обществената организация, която го е посочила, се обявяват от съответната районна съдебна изборителна комисия най-късно 25 дни преди изборния ден.

16. Всички регистрирани кандидати за народни съдии и за съдебни заседатели трябва да бъдат задължително вписани в изборителните бюлетини.

17. Изборителните бюлетини се печатат отделно за народни съдии и за съдебни заседатели или се печата обща бюлетина с посочване кои са кандидати за народни съдии и кои за съдебни заседатели.

IV. Определяне на резултатите от избора

18. Приемането на изборителните бюлетини и преброяването им става от секционните изборителни комисии, образувани по Закона за избиране народни съвети на депутатите на трудещите се.

19. Секционната изборителна комисия след приключване на избора преброява бюлетините и съставя протокола на гласуването за народни съдии и съдебни заседатели.

Протоколът се подписва от членовете на комисията.

20. Считат се недействителни:

а) бюлетините, които не са съставени по установения образец;

б) бюлетините за избор на народен съдия, в които е оставен незаличен повече от един кандидат;

21. В протокола на изборителната секция трябва да се укаже:

- а) номерът на избирателната секция;
- б) часът на започване и завършване на гласоподаването;
- в) общият брой на избирателите по списъка;
- г) броят на избирателите, получили избирателни бюлетини;
- д) броят на избирателите, участвували в гласуването;
- е) броят на бюлетините, признати за недействителни, отделно за народните съдии и за съдебните заседатели;

ж) броят на бюлетините, в които са зачертани имената на всички кандидати, отделно за народния съдия и за съдебните заседатели;

з) броят на гласовете, подадени за всеки кандидат за народен съдия и за съдебен заседател, и

и) кратко изложение на заявленията и жалбите, подадени до секционната избирателна комисия, и на взетите от нея решения.

Протоколът се съставя в два еднообразни екземпляра.

22. След подписването на протокола председателят на секционната избирателна комисия изпраща веднага един екземпляр от него в запечатан плик с куриер в районната съдебна избирателна комисия.

Вторият екземпляр от протокола заедно с бюлетините и другите изборни книжа се изпращат в съответния народен съд.

23. Районните съдебни избирателни комисии преброяват гласовете, подадени в съдебния избирателен район за всеки кандидат за народен съдия и за съдебен заседател, въз основа на протоколите, представени от секционните избирателни комисии, и установяват резултата от избора за съдебния район.

За това се съставя протокол в два екземпляра, подписан от членовете на комисията.

24. В протокола трябва да се посочи:

а) общият брой на избирателите в съдебния избирателен район;

б) броят на избирателите, получили избирателни бюлетини;

в) броят на избирателите, участвували в гласуването;

г) броят на бюлетините, които са признати за недействителни, отделно за народния съдия и за съдебните заседатели;

д) броят на бюлетините, в които са зачертани имената на всички кандидати, отделно за народния съдия и за съдебните заседатели;

е) броят на гласовете, които са подадени за всеки кандидат за народен съдия и за съдебен заседател, и

ж) кратки изложения за заявленията и жалбите, подадени до районната избирателна комисия, и за взетите от нея решения.

25. След подписване на протокола председателят на районната съдебна избирателна комисия обявява в заседание на комисията резултатите от избора.

26. Кандидат, който е получил абсолютно мнозинство на гласове, т. е. повече от половината от всички гласове, подадени в съдебния изборителен район и признати за действителни, се провъзгласява за избран.

Председателят на районната изборителна комисия издава на избрания кандидат удостоверение, че е избран и изпраща в народния съд списък на избраните съдебни заседатели за съдебния изборителен район.

27. Районната съдебна изборителна комисия изпраща един екземпляр от протокола в Министерството на правосъдието, а другия екземпляр заедно с изборните книжа — в съответния народен съд.

28. Ако нито един от кандидатите за народни съдии в района не получи абсолютно мнозинство на гласовете, районната съдебна изборителна комисия отбелязва това в протокола и насрочва нов избор за двамата кандидати, получили най-голям брой гласове, най-късно две седмици след първия избор.

29. Ако броят на кандидатите за съдебни заседатели, които са получили абсолютно мнозинство на гласове, е по-малък от определеното число на подлежащи на избиране съдебни заседатели, Президиумът на Народното събрание решава дали да се произведе допълнителен избор за попълване числото на съдебните заседатели или да се намали техният брой за дадения съдебен изборителен район.

30. Ако броят на подадените гласове е по-малък от половината от броя на изборителите в съдебния изборителен район, районната съдебна изборителна комисия отбелязва това в протокола и насрочва нови избори за народен съдия и за съдебни заседатели не по-късно от две седмици след първия избор.

31. Ако мястото на народния съдия бъде овакантиено, Президиумът на Народното събрание насрочва избор на друг съдия. До встъпването в длъжност на новоизбрания съдия се постъпва по реда, указан в чл. 22 от Закона за устройството на съдилищата.

Ако значително число съдебни заседатели бъдат възпрепятствувани да изпълняват длъжността си и броят на останалите е недостатъчен за нормалната работа в народния съд, Президиумът на Народното събрание насрочва допълнителен избор за съдебни заседатели.

Отзоваването на народните съдии се урежда със Закона за устройството на съдилищата.

32. Доколкото в настоящия закон не са предвидени правила за произвеждане на избори за народни съдии и за съдебни заседатели за народните съдилища (изготвяне на изборителни списъци, съставяне на изборителни секции, ред на гласуването, снабдяване с бюлетини и др.), прилагат се съответно разпоредбите на Закона за избиране народни съвети на депутатите на трудещите се.

Председателстващ Николай Георгиев: Давам думата на докладчика на законодателната комисия народния представител Митко Григоров да трочете предложенията на комисията по законопроекта.

Митко Григоров: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия при Народното събрание по законопроекта за избиране на народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища

1. В чл. 4 думите „с изборите за народни съвети на депутатите на трудещите се“ следва да се заличат, а думата „едновременно“ следва да се постави след думите „се произвеждат“.

Съображения. Изборите за народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища са самостоятелни избори и не се намират в зависимост от изборите за народни съвети на депутатите на трудещите се. За практическо удобство обаче възможно е тези два вида избори да бъдат проведени едновременно, но са възможни и случаи те да бъдат проведени отделно. Поради това текстът на законопроекта трябва да бъде по-гъвкав, като се предостави въпросът за конкретното насрочване и провеждане на даден избор да бъде решаван за всеки отделен случай с указа на Президиума на Народното събрание, с който се насрочват изборите.

2. В чл. 6 думите „приравнените към тях градски“ следва да се заменят с думите „градските, подчинени непосредствено на окръжните“.

Съображения. Със замяната, за единство в терминологията, употребена в законопроекта, и тази, която се употребява в Закона за народните съвети на депутатите на трудещите се, се възприема терминологията на последния закон, който е основният закон, уреждащ тази материя.

3. В началото на чл. 7 след думата „районната“ следва да се добави думата „съдебна“.

Съображения. Допълнението се прави за единство в терминологията, употребена в последната алинея на същия чл. 7, както и с тази, употребена в членове 23, 25 и 27 от законопроекта.

4. Алинея II на чл. 8 следва да се прередактира така:

„Право да посочват кандидати за народни съдии и съдебни заседатели имат организациите на Отечествения фронт и другите обществени организации и дружества на трудещите се: организациите на БКП, дружбите на БЗНС, профсъюзните, кооперативните и младежките организации и културните дружества.“

Съображения. Текстът на ал. II на чл. 8 се прередактира за по-голяма прецизност и редакционно изясняване.

5. Чл. 9 следва да се прередактира така:

„9. Кандидатите се посочват от централните органи на обществените организации и дружества на трудещите се, от техните по-низши ръководства, от общите събрания на работниците и служителите в предприятията и учрежденията, на военнослужащите от военните части, от общите събрания на членовете на ТКЗС и частните земеделски стопани в селата и на работниците и служителите от държавните земеделски стопанства и машинно-тракторните станции.“

Съображения. Прередактирането на текста на чл. 9 става по съображенията, посочени в предходната точка, като заедно с това към предприятията, общите събрания на работниците и служителите при които могат да посочат кандидати, се включват и машинно-тракторните станции. С това се подчертава особено важната роля на МТС като звено в построяването на социализма на село.

6. В чл. 12, буква „б“, думите „от жителите на даден съдебен избирателен район“ следва да се заменят с думите „в даден съдебен избирателен район“.

Съображения. Със замяната се отстранява известна неточност в текста, тъй като кандидатът ще бъде избран не от всички жители на даден район, а само от ония от тях, които имат избирателно право, а в даден избирателен район не всички жители имат избирателни права.

7. В чл. 15 думите „обществената организация“ следва да се заменят с думата „организацията“.

Съображения. Изменението се прави, за да се изясни, че текстът се отнася до всички организации, на които е предоставено правото да посочват кандидати за народни съдии и съдебни заседатели.

8. Към чл. 20 следва да се създаде нова буква „в“ със следния текст:

„в) бюлетините за избор на съдебен заседател, в които са оставени незаличени повече от определения брой за съдебния избирателен район кандидати.“

Съображения: При изборите за съдебни заседатели ще се избират не един, а няколко десетки съдебни заседатели. При системата на единната листа възможно е да има предложение за повече от определения за района брой съдебни заседатели. В тези случаи избирателят трябва да остави незачертани в бюлетината най-много толкова имена, колкото е определеният за района брой на съдебните заседатели. В противен случай бюлетината би следвало да се счита за недействителна, тъй като няма да може да се определя кои са избрани. За уреждането на този случай се налага да бъде създаден изричен текст в законопроекта.

Председател на законодателната комисия: Б. Лозанов.“

Председателстващ Николай Георгиев: Другарки и другари народни представители! За изказване по законопроекта са се записали министърът на правосъдието др. Ради Найденов и народните представители Борис Лозанов и Никола Джанков.

Давам думата на министъра на правосъдието др. Ради Найденов за изказване по законопроекта.

Министър Ради Найденов: (От трибуната) Другарки и другари народни представители! Пред Народното събрание на Народна република България е поставен днес на обсъждане и приемане законопроектът за избиране на народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища.

С вашето гласуване този законопроект ще стане закон и по него ще бъдат проведени скоро и самите избори за народни съдии и съдебни заседатели в нашата страна. С този закон и със самото избиране на съдиите и съдебните заседатели нашето народно правосъдие ще направи още една голяма крачка напред към пълното демократизиране и още по-решително и по-резултатно ще служи на нашия народ в неговото величаво усилие по-скоро да изгради светлата социалистическа сграда на нашата Родина, да осигури своето благоденствие и щастие.

С този закон ще бъде поставено в действие постановлението на Конституцията на Народна република България, изразено в чл. 58, и на Закона за устройството на съдилищата за избиране пряко от народа на съдиите и съдебните заседатели при народните съдилища. С този избор се потвърждава още веднаж един от основните принципи на Димитровската конституция, че в Народна република България цялата власт произтича от народа и принадлежи на народа, осъществявана чрез свободно избрани представителни органи и чрез допитване до народа въз основа на всеобщо, равно и пряко избирателно право с тайно гласуване.

Изборният принцип и за съдиите и съдебните заседатели е един от основните принципи на нашето ново народнодемократично правосъдие, което го свързва здраво с трудещите се, а чрез тяхното участие с избрани представители като съдебни заседатели те го чувствуват още повече като своё собствено, истински народно правосъдие, коренно различно от старото буржоазно и буржоазно-фашистко правосъдие, насочено изцяло в услуга на господстващата тогава експлоататорска класа, бюрократично и антинародно, което особено през фашисткото господство взе живота на много народни синове — борци против фашизма, а и днес още живите от тях, минали през фашистките затвори, чувствуват последиците от неговите варварски методи. И това правосъдие тогавашните управници и буржоазни апологети имаха цинизма да наричат „независимо“ правосъдие, което уж стояло над класите и „защитавало“ интересите на всички граждани.

Още непосредствено след победоносното всенародно въстание на 9 септември 1944 г. беше нанесен смъртоносен удар върху това оръдие на фашистката диктатура — антинародното реакционно правосъдие, като бяха създадени временните народни съдилища, които съдиха и осъдиха най-големите фашистки престъпници, предатели и убийци на нашия народ, които го бяха довели до зиналата пропаст на националната катастрофа, от която нашата страна беше избавена с решителната помощ на великия СССР и неговата победоносна Съветска армия и от въстаналия народ, обединен в спасителния Отечествен фронт под ръководството на Българската комунистическа партия.

Тук именно за пръв път се постави в действие този нов демократичен за нашето правосъдие принцип — изборността, като съставите на народните съдилища бяха избрани от областните комитети на Отечествения фронт из средата на най-добрите синове на нашия народ, активно участвували в борбата срещу фашизма, понесли на гърба си неговите удари и ударите на неговото оръдие — тогавашното правосъдие. Както е известно, именно поради това тия съдилища изпълниха достойно своя дълг пред нашия народ като революционни съдилища. Техните справедливи присъди бяха обявявани публично на огромни народни митинги и одобрявани от самия народ като присъди, отразяващи напълно неговото ново революционно правосъзнание и висше чувство на справедливост.

Незабавно беше ликвидирано и с тъй наречената „несменяемост“ на съдиите от другите съдилища, която само служеше за прикритие на буржоазно-фашистката власт и за вербуване на верни на нея кадри, чужди и враждебни на трудещите се. Започна се прочистване на тия кадри и заменяването им с верни на народа кадри из средата на прогресивните юристи в нашата страна, които бяха дали доказателства, че служат на народа и много от които бяха минали през фашистките затвори и концлагери.

Така започна и продължи непрекъснато да се преустройва нашето правосъдие в едно истинско народно правосъдие в служба на трудовия народ. Основата на неговото пълно преустройство, каквото го имаме днес, беше положена в Конституцията на Народна република България от 1947 г. На тая основа беше създаден Върховният съд на Народна република България, членовете на който бяха избрани от Великото Народно събрание през 1947 г. Последва след това през 1949 г. избирането направо от народа на съдебни заседатели за местните народни съдилища, които впоследствие бяха закрити, тъй като сегашните народни съдилища поеха тяхната работа. В настоящия момент няма нито един съд — обикновен или специален, съставът на който да не бъде избран от Народното събрание, Президиума на Народното събрание, окръжните народни съвети и околийските народни съвети на депутатите

на трудещите се. Едновременно с преустройството на нашите съдилища и в същия демократичен дух, въз основа на Димитровската конституция стана преустройството и на Прокуратурата, която се отдели в самостоятелен държавен орган начело с главен прокурор, избран от Народното събрание за срок от 5 години.

Сега се поставя за разрешение и конкретно приложение на принципа за изборността на съставите на народните съдилища, които са най-близко до трудещите се и решават над 80% от всички наказателни и граждански дела, от самия народ, от трудещите се от градове и села, за да станат те още по-крепки и твърди в провеждането на правосъдната политика на Българската комунистическа партия и народното Правителство, истински носители на хуманното, народнодемократично социалистическо правосъдие, което не само наказва нарушителите на народнодемократичната законност, но и възпитава трудещите се в социалистически дух и преданост към Родината.

Съдилищата в нашата народнодемократична държава като съставна част от народнодемократичния държавен апарат заемат важно място, играят активна роля в социалистическото преустройство на нашата страна. Единствено те осъществяват социалистическото правосъдие у нас. Правосъдието в Народна република България има за задача да защитава от посегателства установения от Конституцията на Народна република България държавен и обществен народнодемократичен строй, социалистическата стопанска система и социалистическата собственост, да обезпечава политическите, трудовите и други лични и имуществени права и законни интереси на гражданите и правата и законните интереси на държавните учреждения и предприятия и на другите обществени организации и да възпитава гражданите в дух на преданост към Родината, дисциплина на труда, съзнателно подчинение на законите и спазване на правилата на социалистическото обществено съжитие. Съдилищата активно съдействуват и за укрепването на социалистическата законност, като обезпечават точното и еднакво изпълнение на законите от всичките учреждения, предприятия, обществени организации, длъжностни лица и гражданите.

Основните принципи на днешното съдоустройство у нас са изложени в Конституцията на Народна република България. Тези принципи са нови, социалистически принципи, които се обуславят от социалистическия характер на народнодемократичната ни власт. Както във всички други области на нашия нов народнодемократичен обществен строй, така и при изграждането на нашата правосъдна система и в дейността на съдилищата ние сме се ползували и продължаваме да се ползуваме от богатия съветски опит, от най-демократичното в

света правосъдие — съветското социалистическо правосъдие, чрез неговото творческо прилагане съобразно нашия етап на развитие и конкретните особености у нас.

Тези основни конституционни принципи се изразяват главно в следното: на първо място в пълния и последователен демократизъм, изразяващ се преди всичко в участието пряко на самия народ в правораздаването чрез избраните от него или от неговите представителни органи съдебни заседатели, които наред с избраните съдии-юристи имат пълноправно участие в постановяването от съдилищата решения и присъди, които се издават от името на народа. Те — съдебните заседатели — могат да произнесат по дадено дело и сами присъда или решение, ако съдията-юрист е на особено мнение, тъй като те са болшинство в състава на съда и такива случаи в съдебната практика ние вече имаме. Привличането на съдебните заседатели в правораздаването свързва трудещите се пряко с правосъдната дейност на нашата държава. По този начин авторитетът на съдилищата се издига в очите на трудещите се, те имат доверие в тях, защото ги чувствуват свои родни органи на народната власт. По този начин издаваните актове на съдилищата включват в себе си юридическия опит на съдията-юрист, неговото познаване на законите с житейската мъдрост и дълбоко чувство на справедливост на съдебните заседатели, излезли направо из средата на трудещите се — работници, служачи, обществени и културни дейци, селяни и други прогресивни граждани — мъже, жени, младежи и девойки. Участието на съдебните заседатели осигурява и колегиалността на правораздаването у нас, което означава, че делата се решават не еднолично, а колективно от съдията и съдебните заседатели.

На второ място основен конституционен принцип е изборността, за която аз вече говорих, както на съдиите, така и на съдебните заседатели и принципът на отзоваването на съдиите и на съдебните заседатели, когато те престанат да отговарят на високите изисквания, които са нужни за изпълняването на такава важна функция като осъществяването на социалистическото правосъдие у нас. С това нашият народ гарантира избирането на най-достойните за съдии и съдебни заседатели из своя върховен контрол над дейността на съдилищата като негови органи, призвани да раздават правосъдие в негово име.

На трето място важен конституционен принцип е независимостта на съдиите и съдебните заседатели в тяхната дейност и подчинението им само на закона, който е израз на народната воля. Това означава, че съдиите и съдебните заседатели решават делата въз основа на своето вътрешно убеждение, изградено въз основа само на събраните и проверени в съдебното дирене доказателства. Никой държавен или обществен

орган или отделен гражданин нито дори по-горна съдебна инстанция, преди делото да е отнесено пред нея по реда на обжалването, нямат право да се намесват в решаването на отделно дело или да дават нареждания в това отношение. Тая независимост няма нищо общо с тъй наречената „независимост“ на буржоазния съд, който служи на експлоататорското малцинство, против интересите на огромното мнозинство на трудещите се. У нас съдът служи на интересите на народа и независимостта му е една от конституционните гаранции за това.

На четвърто място конституционен принцип е равенството на гражданите пред съдилищата. В изпълнение на тия постановления на Конституцията и закона съдилищата прилагат законите точно и еднакво спрямо всички граждани без оглед на пол, народност, раса, вероизповедание, произход, гражданство, обществено и материално положение и образование. В това отношение няма никакви привилегии, нито никаква дискриминация, като делата се решават по отношение на всички граждани по еднакво процесуално производство, което е гаранция за осъществяването на този конституционен принцип. Има ли нужда от други доказателства, че при буржоазното правосъдие такова равенство не може да има, макар само поради факта, че в буржоазното общество съществува експлоатация на едно нищожно малцинство над огромното мнозинство от трудещите се, при което положение всякакви равенства пред съдилищата на експлоататори и експлоатирувани е невъзможна? Цялото устройство и дейност на буржоазните съдилища са напълно в услуга на експлоататорите. В нашето общество, което е чуждо на всяка експлоатация, се осъществява напълно такова равенство.

На пето място трябва да изтъкнем още един основен конституционен принцип на нашето народно правосъдие — правото на защита пред всички съдилища. Имаме случай, когато тая защита е задължителна — когато се иска на подсъдимия смъртно наказание или лишаване от свобода не по-малко от 10 години и на всички непълнолетни подсъдими, в които случаи, ако самите подсъдими не си ангажират защита, такава служебно се осигурява, независимо от това дали ще се заплати от подсъдимия за това или не.

Тая защита се осигурява от нашата нова адвокатура чрез юридическите консултации, в които са обединени всички адвокати у нас.

Изградените на основата на горните и други демократични принципи съдилища у нас укрепват все повече и повече и все по-успешно изпълняват задачите, които им се поставят от Партията и Правителството и от нашите закони. Както е известно, от 1951 г. насам не е в действие нито един закон от преди 9 септември 1944 г. — те всички бяха напълно отмене-

ни и на тяхното място действуват сега нашите народнодемократични социалистически закони, с които работи днес цялата наша държава и съдилищата по-специално. Задачите на нашите съдилища са дълбоко свързани с цялостното наше развитие, насочено към изграждането на социализма. В първия етап от развитието на нашата народнодемократична държава те подпомогнаха народната власт в борбата за ликвидиране на контрареволуционните престъпления и тия по спекулата и черната борса. В днешния етап на развитие без каквото и да било отслабване на вниманието към контрареволуционните престъпления, които съвсем намаляха, но по своя характер са опасни престъпления, нашите съдилища имат сега като главна задача борбата срещу престъпленията, насочени против икономическата основа на нашата народна власт, посегателствата срещу социалистическата собственост — държавна и кооперативна.

Нашите съдилища водят борба също така и против престъпленията, насочени срещу личността и правата на гражданина, осветени от Конституцията. Те насочват своето внимание към намаляване на престъпността изобщо в нашата страна, която е едно тежко наследство от буржоазното минало и за намаляването на която настъпват все по-благоприятни условия с подобряване живота на трудещите се и изостряне на тяхната бдителност срещу всяка проява на посегателство върху народното имущество и против личността и правата на гражданите.

Ние имаме днес единна съдебна система под административното ръководство на Министерството на правосъдието и върховния съдебен надзор на Върховния съд на НРБ. В тая система народните съдилища са основният съд. Те са най-многобройните — във всяка околия има един народен съд, а някъде и повече от един. На тях са подсъдни над 80% от всички дела. Те разглеждат такива дела като: за присвояване и кражба на обществено имущество, за престъпления против личността и личната собственост на гражданина, против управлението и реда в други, а също така и гражданските дела за лични иски между гражданите, трудови спорове, издръжка, финансови начети, делби, установителни иски по Закона за наемите, земеустрояването на ТКЗС и др. Те са най-близо до народа и съдиите са постоянно в контакт с трудещите се от своя район, пред които изнасят и доклади за разясняване на социалистическата законност. Всичко това повиши доверието на трудещите се към народните съдилища.

Настъпили са всички условия за избирането на народните съдии и съдебни заседатели направо от трудещите се. В това отношение ние вървим по пътя на СССР, който вече от 1948 г. насам три пъти прави избори за народни съдии и съдебни заседатели направо от населението и тези избори постоянно

укрепват съветския народен съд като най-демократичен съд в света. От народнодемократичните страни само Народна република Албания проведе тая година избори за народни съдии и съдебни заседатели. С нашите избори ние сме едни от първите в народнодемократичните страни след СССР и Албания, които провеждат такива избори.

Ясно е, че изборите за народни съдии ще повишат още повече авторитета на нашия народен съд и на съдилищата изобщо в страната, а това ще доведе до решителни резултати в борбата срещу престъпността изобщо и по-специално тая срещу свещената и неприкосновена основа на нашия строй — обществената социалистическа собственост, ще доведе до още по-голямо укрепване на нашата социалистическа законност, за която толкова много държи Българската комунистическа партия и народното Правителство.

Какви са основните положения на предложения законопроект?

Тук са отразени основните конституционни положения за всеобщото равно и пряко избирателно право с тайно гласуване, което право има всеки гражданин, навършил 18 години и лишеш от права като избирател. Народните съдии и съдебните заседатели се избират за три години. Народен съдия може да бъде избран само юрист, а съдебен заседател — всеки гражданин с избирателно право.

Създават се избирателни райони по самите райони на народните съдилища, където се избира един съдия и 40—50 съдебни заседатели. Кандидатите за народен съдия и съдебни заседатели се посочват от Единната народна обществено-политическа организация Отечествен фронт, Българската комунистическа партия, Българския земеделски народен съюз, професионалните, кооперативните, младежките и културните организации, като всеки кандидат се обсъжда на събрания на трудещите се, което означава най-пълна проверка на качествата на тия кандидати от трудещите се.

В един съдебен избирателен район може да има повече от един кандидат, но един съдия не може да бъде кандидат в повече от един съдебен избирателен район.

За народен съдия и съдебен заседател ще бъде избран този, който получи абсолютно болшинство, т. е. повече от половината от всички гласове, подадени в съответния съдебен район, но ако общо подадените гласове са по-малко от половината от действителното число на избирателите в този район, насрочва се нов избор. По този начин се осигурява изборът на всеки кандидат с възможно повече гласове на избирателите, за да се чувства той като избраник на народа в даден район, а не като избраник на едно нищожно малцинство избиратели. В това се състои и дълбокият демократизъм на произвежданите избори у нас на всички представителни органи на държавата, включително сега и за съдилищата.

В много отношения настоящият законопроект препраща към съответни текстове на Закона за избиране народни съвети на депутатите на трудещите се, което прави законопроекта по-кратък. Така съставен, той ще осигури правилно избирането на съдиите и съдебните заседатели.

Другарки и другари народни представители! Наред с изборите за народни съвети на депутатите на трудещите се, първите избори за народни съдии и съдебни заседатели, които ще се проведат съгласно настоящия закон, който ние ще гласуваме днес, ще бъде една акция с голямо вътрешно и международно значение за нашата страна.

Още веднаж пред очите на целия свят ще бъде продемонстрирано морално-политическото единство на нашия народ, гръбнакът и основата на което е могъщият и крепък съюз на работническата класа и трудещите се селяни, който, изпълнявайки решенията на Шестия конгрес на Българската комунистическа партия, строи, с всички сили строи социализма, строи своето светло бъдеще.

Това ще бъде още едно доказателство за дълбокия демократизъм на нашия народнодемократичен строй и желанието на нашия народ да строи и живее в мир, да внесе своя скромнен дял в международното сътрудничество. С още по-голямо право той ще може да настоява за по-скорошното приемане на Народна република България в Организацията на обединените народи, което е у него постоянен стремеж, продиктуван от миролюбивата политика на нашата страна.

Ще бъдат избрани 250 народни съдии и около 12 000 съдебни заседатели — верни синове и дъщери на нашия народ, които ще имат високата задача да провеждат от името на своя народ правосъдната политика на Партията и народното Правителство, да разчистват пътя за по-скорошното изграждане на социализма у нас, да укрепват народнодемократичната законност в страната, да възпитават нашия народ в дух на непримиримост към всякакви прояви на беззакония.

В изборната кампания ще бъдат раздвижени милионните народни маси у нас, които чрез своите всевиждащи очи ще посочат всичко онова, което виждат като нередно, срещу което трябва да се води борба, ще станат още по-бдителни занапред към такива прояви и в бъдеще още повече ще помагат на народното правосъдие да разкрива, разобличава и наказва всеки, който се отклонява от правилния път на благодатния труд и тръгва по пътя на благодетелствуване за сметка на обществото, на трудещите се и посяга по какъвто и да било начин на народното стопанство.

Във великото време, в което живее нашият народ, когато страната ни се превърна и продължава да се развива като индустриална страна с механизирано кооперативно земеделие, когато постоянно влизат в строя нови заводи и бялват снага

мощни язовири, когато все повече нови магазини красят градовете и селата и се пълнят със стоки, не бива да се търпят никакви дармоеди и мързеливци, останки от миналите класи, и елементи, които крадат и злоупотребяват, за да живеят на гърба на другите граждани и спъват нашето социалистическо развитие. Те трябва и ще бъдат хващани на мястото на престъплението и съдени строго от нашите съдилища успешно, само ако на борба срещу тях се вдигне целият народ. Изборите ще повдигнат на по-голяма висота народната бдителност и ще помогнат на съдилищата в борбата им срещу престъпността.

Не може да има никакво съмнение, че нашият народ добре ще оцени значението на предстоящите избори за народни съдии и съдебни заседатели, ще участва най-активно в подбора на кандидатите и ще избере най-достойните, които ще удостои с правото да раздават правосъдие в негово име.

Уверен, че настоящият законопроект отразява основните демократични принципи на нашата народнодемократична държава и отговаря на всички условия за провеждане успешно на едни истински демократични избори, каквито не един път вече са провеждани у нас за другите органи на нашата държава, аз предлагам, другарки и другари народни представители, да го гласувате. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Николай Георгиев: Има думата за изказване по законопроекта народният представител др. Борис Лозанов.

Борис Лозанов: (*От трибуната*) Другарки и другари народни представители! В държавата правосъдието изпълнява твърде важна функция. Нему предстои задачата да пази установения в страната правен ред и да осъществява нейната законност. В капиталистическия свят буржоазията старателно прикрива същността на създадените от нея закони. Тя представя тия закони като израз на някаква висша справедливост или пък израз на някаква надкласова воля. Поради това у буржоазните държави едва ли има друг въпрос толкова много забъркан, и то умишлено, колкото е объркан въпросът за законността и за държавата — казва Ленин.

Никоя обществена класа в историята не е създавала такива закони, чрез които да се самоубие, а, напротив, всякога е създавала закони, които ще я ползват като класа. Поради това законността изразява волята на нейния автор, т. е. волята на господстващата класа. В социалистическите държави това е волята на работническата класа и на трудовите селяни, тъй като те са господстващата класа в тях. Органите, които са натоварени да бдят за спазването на социалистическата законност, трябва добре да познават волята на работниците и трудовите селяни и да я осъществяват докрай. Най-

добрите познавачи на тази воля са самите работници и трудови селяни. Затова тяхното участие в правораздаването е най-сигурна гаранция за точното спазване на законността в страната.

Законността души враговете на народа, експлоататорите на работниците и на трудовите селяни, защото им отнема буржоазния „рай“. Опитите за възстановяване на капиталистическия рай ще бъдат смазани от трудовия народ чрез неговото правосъдие, което се подчинява само на закона, както гласи Димитровската конституция. Избраните съдии и съдебни заседатели, опрени на народното доверие, ще обезвредяват и наказват ония, които присвояват обществени средства или по друг начин посягат на обществената собственост, която е главната опора на държавата в развитието на народното стопанство. Избраният съд брани обществената собственост не само от посегателство, но и от престъпни разхищения или от неоправдано залежаване на предназначени за пазара стоки. В Народната република България правосъдието бди за тяхното изпълнение и на гражданско-правните задължения. В капиталистическите държави работодателите или не поемат никакви задължения към работниците, или, когато поемат такива, лесно се освобождаваха от тяхното изпълнение. Буржоазната държава не счита дори за нужно да създава трудови закони, а в социалистическите държави те са важен дял от действащото законодателство. Съдилищата ежедневно разрешават въпроси, които са свързани с правата на отделните граждани, с техния брак, със семейството и децата им, с тяхната собственост и пр. Тези въпроси най-добре се разрешават чрез тясното сътрудничество между специалистите-съдии от една страна и от друга страна с хората на житейския опит в нашите социалистически заводи, в нашите трудово-кооперативни земеделски стопанства, в нашите мини, железници и други подобни предприятия. Съдебните заседатели са не само носители, но често пъти са създатели на новите правоотношения, които изникват в нашите социалистически предприятия. Опитът на избраните съдебни заседатели обогатява ежедневно правната наука с нови данни и я превръща в наука за съществуващите фактически правоотношения в социалистическото общество.

Но законността се вижда тясна и на някои местни дейатели, които считат, че нейното спазване пречи на тяхната народополезна дейност, като се забравя, че народната воля е изразена в социалистическия закон и нарушението на този закон е нарушение на волята на работниците и селяните. Личното разбиране не стои по-горе от общата воля на народа.

Разобличавайки вредителите, които твърдяха, че на съда е предоставено правото да решава дела без спазване на закона, а въз основа само на своето революционно правосъзна-

ние, нашият учител по законността акад. Андрей Вишински казва: „Това положение е неправилно. Защо то е неправилно? То е неправилно преди всичко, защото противопоставя революционният закон срещу революционното правосъзнание. То представя работите така, като че ли революционното правосъзнание и революционният закон са два взаимно изключващи се лостове на съдебна дейтелност.

Социалистическото правосъзнание — продължава акад. Вишински — е ключът за разбиране на законите, за практическото прилагане на тия закони, за разбиране на общественно-политическата обстановка, в която е било извършено разглежданото престъпление от една страна, а от друга страна за разбирането на това каква оценка трябва да бъде дадена на същото престъпление.“

Съдът наказва вражеските посегателства срещу законността, както наказва и ония, които считат законността твърде тясна рамка на тяхното революционно правосъзнание. Социалистическата законност е обществена необходимост при сегашния етап на човешкото развитие, а не непотребна вежтория, която пречи на доброто управление. На правосъдието е възложена тази обществена задача.

Предлаганият законопроект е изграден на този принцип, като съдържа подробни постановления, целящи да осигурят законност и народовластие в правораздаването у нас. Избраният съдия по реда на предложения законопроект ще засили още повече демократизирането на нашето правораздаване и ще усили вярата на народа към нашето правосъдие.

Основните принципи в законопроекта са в пълно съгласие с началата на нашата Димитровска конституция, която постановява да бъдат избрани съдиите от всички степени и съдебните заседатели. Чл. 58 от Конституцията постановява да се определи със закон кои съдии и съдебни заседатели да се избират направо от гражданите и кои от тях да се избират от местните народни съвети или от Народното събрание; а също и срокът, за който се избират. Предлаганият законопроект и допълненията на законодателната комисия по същия законопроект отговарят на горните конституционни искания, като определят да се избират направо от гражданите само съдии и съдебни заседатели за народните съдилища. Останалите съдии и съдебни заседатели, каквито са тия в окръжните съдилища, се избират от местните народни съвети, а съдиите и съдебните заседатели на Върховния съд на Републиката се избират от Народното събрание.

Трябва да посочим, че съдебните заседатели в Народната република нямат никаква прилика със съдебните заседатели, които съществуват в някои капиталистически държави и каквито съществуваха у нас до м. ноември 1922 г., когато основателно бяха премахнати от правителството на Александър Стам-

болийски. Те бяха премахнати от тогавашното правителство, защото не внасяха народно правосъзнание в правораздаването. Докато разглежданият от нас законопроект дава право на гражданите сами чрез пряк избор да посочват кои да бъдат съдебни заседатели, в буржоазните страни и у нас до 1922 г. кметовете съставят списък на лицата, които могат да бъдат съдебни заседатели. Тия списъци се предават от кметовете на околийския управител, за да направи в тях нови заличавания, ако не е бил заличен някой прогресивен гражданин. Подобни заличавания извършваше след това окръжният управител и едва тогава из списъка се назначаваха за съдебни заседатели най-големите реакционери. Назначените реакционери като съдебни заседатели имаха само съвещателен глас при решаване на делата.

Посочването на кандидати за съдии и съдебни заседатели се извършва по демократичен начин от самите избиратели чрез ръководствата на техните обществени организации, както това е казано в членове 8 и 9 на законопроекта.

Законопроектът урежда начина за упражняване изборителното право и на военнослужащите, като в това отношение ги изравнява с останалите граждани на Републиката. Отпадна твърдението на буржоазната класа, че политическото съзнание на военнослужащите намалява боеспособността на войската. Последната световна война доказва, че политическото съзнание на военнослужащите увеличава, а не намалява тяхната боеспособност. Ярък пример за това е Съветската войска, която при най-високо политическо съзнание стана и най-боеспособната в света армия.

Невмешателството на административните органи в произвеждането на избора за народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища осигурява на гражданите пълна свобода да гласуват за онзи кандидат, когото те считат за най-добър. Административните органи са само технически помощници на избирателните комисии при произвеждането на избора и като такива са длъжни своевременно да осигурят изборно помещение и други материали по избора, без да се месят в работата на избирателните комисии. Така изборът става дело на самите избиратели и отразява техните непринудени интереси и желания. Избирателните комисии обаче могат да се създадат и да функционират само при едно истинско демократично управление, при една социалистическа демокрация. Законопроектът за избор на съдии и съдебни заседатели при народните съдилища се предлага на Народното събрание за одобрение с оглед именно на създадената у нас демокрация, която се осъществява чрез участието на всички трудещи се граждани в избирането на органите на държавната власт и съдилищата.

Чрез предложения законопроект денят за избиране на съдии и съдебни заседатели при народните съдилища ще стане ден за всенародна критика върху правосъдието в Републиката.

Според предложения законопроект изборите за народни съдии и съдебни заседатели ще бъдат блестяща демонстрация на социалистическата демокрация в действие.

Поради това ще гласувам за законопроекта. (*Ръкопляскания*)

Председателстващ Николай Георгиев: Има думата за изказване народният представител Никола Джанков.

Никола Джанков: (*От трибуната*) Другари и другарки народни представители! Представен ни е законопроектът за избиране на народни съдии и съдебни заседатели. Необходимо е преди всичко нашето народно представителство, а после и нашите избиратели да бъдат запознати с дейността на народния съд, на народните съдии и съдебните заседатели, за да се знае, че в обязаностите на народния съд влиза защитата на социалистическата собственост, на социалистическата стопанска система и защитата на държавното устройство на нашата народнодемократична република.

Народният съд е призван да води енергична борба с престъпленията, насочени срещу живота, здравето, свободата и честта на гражданите, да води борба за укрепване на нашето семейство и на социалистическия морал. През цялата история на класовото общество съдът в държавите, които почиват на принципа на експлоатацията, е бил средство за утвърдяване на оня ред, който е бил изгоден на експлоататорите. В тия страни цялата държавна система и правораздаването са били в интереса на господстващата класа. Такова е истинското лице на буржоазния съд — говори се за човечност, за демокрация, за прогрес, а всичко това служи за димна завеса на капиталистическата действителност.

Народните съдии и съдебните заседатели са длъжни да служат честно на народа, да оправдаят народното доверие, което ще им се даде в изборите, и да бъдат образец на честно служене на родината. В нашия закон е възплетена волята на самия трудов народ, на работниците и селяните, на техния боеви съюз. Ето защо нашата законност е мощно средство за утвърдяване на социалистическия ред и за защита на интересите на трудещите се.

Другари и другарки народни представители! На всички ни е известно, че у нас изборите се провеждат чрез всеобщо, равно и пряко изборително право при тайно гласуване. Както в законите за избиране на Народно събрание и народни съвети, така и в този законопроект е прокарано началото да участват в изборите всички български граждани и гражданки, навършили 18 години, без разлика на расова и национална при-

надлежност, пол, вероизповедание и имотно състояние. Изключение се прави за тия, които са под пълно запрещение или са лишени от изборителни права с влязла в сила присъда.

Личните способности и обществено полезният труд, който влага един гражданин в производството, определят неговото място в обществото. Това велико демократическо завоевание е намерило израз във всички изборителни закони у нас, включително и в тоя законопроект за избиране на народни съдии и съдебни заседатели. За нас нерушим принцип е, че всеки гражданин има равни права и всеки изборител има право само на един глас. Нашата народна демокрация, която по същество не се отличава от съветската, е демокрация от висш тип. Тя осигурява постоянното и решаващо участие на народа в управлението на държавата във всяка област на обществено-политическия и стопанския живот в нашата страна. Чрез нашата изборна система нашият народ най-широко участва в управлението на държавата. У нас не администрацията провежда изборите, както това беше до 9 септември 1944 г., а изборителни комисии, които се избират направо от народа, от неговите политически и обществени организации. В конституциите на ред буржоазни държави е предвидено също така всеобщо изборително право, обаче на практика то е ограничено от ред цензове — за имотност, за грамотност и други такива — така че голяма част от изборителите се лишават от възможността да участвуват в изборите или пък да бъдат избирани. Трудещите се в нашата страна дълбоко се убедили в продължение вече на 11 години в неизмеримото превъзходство на социалистическия обществен строй. Те на дело виждат и чувствуват правдата и благотворната сила и мощ на народната демокрация. Затова, когато този законопроект стане закон и влезе в действие и се насрочат в близко време избори за народни съдии и съдебни заседатели заедно с тия за съветите, всички изборителни, верни народни синове и дъщери на трудещия се народ, в своето огромно и подавяващо болшинство, както всякога досега, ще гласуват за кандидатите на Отечествения фронт, като дадат гласа си за най-изтъкнатите и горещи борци и защитници на народната демокрация, на социализма.

Законът за народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища определя кои граждани у нас могат да имат качествата на такива, а именно: за народен съдия да е български гражданин, да е завършил правните науки, да е издържал държавния си изпит и да е прекарал съответния стаж, да не е лишен от граждански права по точки 1 и 2 на чл. 28 от Наказателния закон, да не е осъждан на лишаване от свобода за престъпления от общ характер и да няма фашистки и реставраторски прояви, а съдебен заседател може да бъде всеки изборител, който не е осъждан на лишаване от свобода за престъпления от общ характер. Правото да посочват кандидати

за народни съдии и съдебни заседатели имат организациите на Отечествения фронт, партийните организации и другите обществени организации и дружества на трудещите се, младежките организации и културните дружества. Проектът е напълно в духа на нашата Димитровска конституция и на Закона за избиране на народни съвети.

Не така стои обаче въпросът в буржоазните страни. Там съдиите не се избират, а се назначават от държавния глава, краля, както е в Англия, или председателя на републиката, както е в САЩ, където всички федерални съдии се назначават от председателя на Щатите със съгласието на сената. В някои щати те се избират, както е в Швейцария, обаче и там се вземат мерки те да бъдат верни на управляващата класа. Съдебните заседатели в буржоазните страни също така се назначават от имотните класи.

Съветският съд е устроен върху последователните демократически начала, които са непознати и не могат да бъдат познати в никоя буржоазна страна. Законът за устройството на съдилищата в СССР ясно определя задачите на правосъдието, а именно да защити социалистическата стопанска система, да защити социалистическата собственост, да защити политическите, трудовите, жилищните и други имуществени права на гражданите, гарантирани от съветските закони. В своята дейност съдът възпитава гражданите на Съветския съюз в дух на преданост към родината, към социализма, в дух на точно и неотклонно пазене на социалистическата собственост, на трудовата и държавната дисциплина и уважаване правилата на социалистическото общежитие. Партията и Съветското правителство отдават огромно значение на строгото спазване на съветските закони като могъщ фактор за построяване на комунистическото общество. Съдът при разглеждане на наказателни и граждански дела и при прилагане на наказателни мерки над гражданите, извършили престъпления спрямо съветските закони, издават предупредителни наказателни мерки за въздействие от страна на държавата спрямо неустойчивите и способни за престъпления хора. В доклада на XVII конгрес на КПСС Сталин подложи на остра критика онези работници, които мислят, че законът е писан не за тях, а за глупците. Законите, учи Сталин, са закони за всички. Всяко притъпяване на бдителността спрямо домогванията на враговете, благодушието към нарушенията на съветските закони нанасят щети на държавата и представляват престъпление спрямо народа.

Ето защо наред с мерките срещу разхитителите на държавната и кооперативната собственост необходимо е всекидневно да се възпитават трудещите се в дух на строга законност, на стойчиво и търпеливо да се изживяват остатъците от миналото в съзнанието на хората. Обществените организации трябва да се грижат за това, щото въпросите за нашата законност да

заемат достатъчно място във всекидневната агитационна и пропагандна работа.

На нашия народен съд е възложена почетната и най-отговорна задача с цялата си дейност да способствува за превъзпитанието на нашите граждани в дух на преданост, любов и саможертва пред Родината, пред делото на социализма, грижливо и бащинско отношение към държавното, общественото и кооперативното имущество, строго съблюдаване и спазване на държавната и трудовата дисциплина.

В доклада си пред IV конференция на трудово-кооперативните земеделски стопанства др. Вълко Червенков решително се опълчи срещу разложителните и престъпни прояви в някои от тях. Той каза: „Има такива слабохарактерни ръководители, които безпомощно свиват рамене пред подобни разложителни прояви . . . , поради което загнилите места в работата се оставят да гният, не се мобилизират силите на народа . . . цялото обществено мнение против разхитителите и крадците . . . Ние ще отрежем тая червясала гангрена с корена . . . Но това може да стане само ако се повдигне и организира добре народната ярост срещу него . . .“

Ленин искаше особена, проявена публичност по дела срещу бюрократизма. Той казваше: „Ние трябва да привлечем бюрократизма на публичен съд, а не само да го мърим. Само така ще се излекуваме от тая болест.“

Ето тоя принцип на публична гласност важи и за нашия народен съд и е един от демократическите принципи на съдебната организация у нас. Нашият народен съд трябва правилно и конкретно политически да се ориентира в делото, правилно да разбере и оцени лицата, класовата подкладка на самото дело, да съумее убедително да разкрие деянието така, че всички, които слушат процеса, да се убедят в правилността на издадената присъда, с което ще се способствува за политическото възпитание на масите. Трябва веднаж завинаги да се ликвидира с безотговорното отношение към законността, като някои казват, че да се съблюдават строго социалистическите закони по същество и по форма било бюрократическа формалност.

Когато всестранно се укрепва дисциплината всред работниците, служащите и кооператорите и се установява по-съвместно и във всичко твърд ред, подкопава се почвата за нарушение на закона и за всякакъв вид престъпления. И обратното, отслабването на борбата за строг ред и дисциплина в предприятията, в учрежденията, в трудовите кооперативни стопанства неизбежно се отразява върху състоянието на работата в един или друг участък.

Оттук произтича задачата за по-нататъшното укрепване на социалистическата законност. Само социалистическата обществена създава пълна гаранция за правата, законните интереси на гражданите, за свободно и творческо развитие на личността. Ние знаем преди 9 септември как народът кански пи-

щеше от бюрократизма, от мудността на нашето правосъдие и казваше: „Тежко ти и горко да имаш в Черно море гемия и в България кадия!“

Задачите на всеки държавен орган, на целия наш народен съд и на Прокуратурата е още повече да се укрепва социалистическият правов ред като крайно необходимо условие за успешното построяване на социализма в нашата страна.

Съдебните заседатели, които се предвижда да бъдат избирани по настоящия законопроект и които идват непосредствено от фабрики, учреждения и кооперативни стопанства със своя жизнен опит, помагат на народния съд да схване правилно сложната обстановка по всяко дело. Хиляди български граждани и гражданки, участвайки в работата на народния съд, минават и ще минават истинска школа за народно управление. Вземайки участие в съда, съдебните заседатели повишават авторитета на народния съд, укрепват връзките му с трудещите се, осъществяват истинско демократическо правосъдие. При изпълнение на своите творчески и отговорни задачи съдебните заседатели имат еднакви права с народния съдия по въпроса за поставяне под арест или освобождаване на обвиняемия, по въпроса за самото наказание и определяне на размера му.

В капиталистическите държави съдебните заседатели решават въпроса само за виновността, а наказанието се определя от чиновника-съдия. Спрямо народния съдия нашият народ предявява големи изисквания по отношение моралния му облик и личен живот. Освен образованието, което трябва да притежава, той трябва да бъде политически опитен, да познава хората и да бъде културен човек.

В сегашния преходен период към социализма в нашата страна възпитателната роля на съда е от особено важно значение. С безпощадното наказване на враговете на народа, на крадците на държавното и общественото имущество, с наказването на убийците и хулиганите, спекулантите и другите престъпници народният съд изпълнява отговорната задача за социалистическо превъзпитание на гражданите. Укрепването на социалистическата законност, като не се допуска ни най-малко нарушение на осветените от Конституцията права на гражданите, всичко това укрепва изцяло нашата Народна република.

Предложеният законопроект за избиране на народни съдии и съдебни заседатели е важен принос в развитието на нашата страна, за твърдото укрепване на социалистическия правов ред, за всеобщата дисциплина. Неговото приемане от народните представители ще допринесе за още по-голямото укрепване на силите на социалистическото обществено отношение, ще създаде условия за още по-успешен напредък на нашата страна и за по-скорошно построяване на социализма в нашата прекрасна Родина.

Ето затова аз ще гласувам изцяло за него. *(Ръкопляскания)*

Председателствуващ Николай Георгиев: Няма други записани оратори. Министерът на правосъдието др. Ради Найденов иска ли думата за заключително слово?

Министър Ради Найденов: Не.

Председателствуващ Николай Георгиев: Докладчикът на законодателната комисия др. Митко Григоров иска ли да вземе думата за заключително слово?

Докладчикът Митко Григоров: Не.

Председателствуващ Николай Георгиев: Пристъпваме към гласуване на законопроекта. Бюрото предлага законопроекът да бъде гласуван по глави. Има ли други предложения? — Няма. Ония, които са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля докладчика на законодателната комисия др. Митко Григоров да докладва законопроекта.

Докладчик Митко Григоров: (Чете)

„ЗАКОН

за избиране на народни съдии и съдебни заседатели
при народните съдилища.“

Председателствуващ Николай Георгиев: Моля другарите народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик Митко Григоров: Ще докладвам законопроекта заедно с измененията, предложени от законодателната комисия. (Чете)

„I. Общи правила

1. Народните съдии и съдебните заседатели при народните съдилища се избират направо от гражданите за срок от три години въз основа на всеобщо, равно и пряко изборително право с тайно гласуване.

2. Народен съдия може да бъде всеки гражданин на Народна република България, който отговаря на изискванията на чл. 20 от Закона за устройството на съдилищата.

Съдебен заседател може да бъде всеки избирател, който не е осъждан на лишаване от свобода за престъпления от общ характер, освен ако е амнистиран или реабилитиран.

3. Във всеки съдебен избирателен район се избира един народен съдия и определен брой съдебни заседатели.

Съдебните избирателни райони и броят на съдебните заседатели, които се избират във всеки от тях, се определят от министъра на правосъдието най-късно 55 дни преди деня на избора.

4. Изборите за народни съдии и съдебни заседатели се насрочват с указ на Президиума на Народното събрание най-късно два месеца преди изборния ден и се произвеждат едновременно в цялата страна.

5. Изборите за народни съдии и за съдебни заседатели се произвеждат по избирателните списъци за изборите за народни съвети на депутатите на трудещите се.

Председателстващ Николай Георгиев: Онези другари народни представители, които са съгласни с глава първа „Общи правила“, включваща членове 1—5, заедно с измененията, предложени от законодателната комисия, моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик Митко Григоров: (Чете)

„II. Избирателни комисии

6. Във всеки съдебен избирателен район се образува една избирателна комисия за избиране на съдии и съдебни заседатели при народните съдилища в състав: председател, секретар и трима членове. Комисиите се образуват по реда, посочен в чл. 37, ал. II от Закона за избиране народни съвети на депутатите на трудещите се, и се утвърждават най-късно 50 дни преди изборния ден от изпълнителните комитети на околийските, съответно на градските, подчинени непосредствено на окръжните или районните съвети на депутатите на трудещите се, според това към кой от тях е избирателният район с всички или повечето от избирателите.

7. Районната съдебна избирателна комисия върши следното:

а) регистрира посочените кандидати за народни съдии и за съдебни заседатели;

б) изготвя избирателните бюлетини по установения образец и снабдява секционните избирателни комисии с нужното число бюлетини най-късно 10 дни преди избора;

в) установява резултата от избора;

г) издава на избрания съдия и на избраните съдебни заседатели удостоверения, че са избрани;

д) предава изборните книжа за съхранение в народния съд и

е) разглежда жалби против действията на секционните изборителни комисии по избора на съдии и съдебни заседатели.

Срещу неправилните действия на районните съдебни изборителни комисии може да се подава жалба пред околийската изборителна комисия (чл. 34 от Закона за избиране народни съвети на депутатите на трудещите се).“

Председателстващ Николай Георгиев: Ония от другарите народни представители, които са съгласни с прочетената глава втора „Изборителни комисии“, включваща членове 6 и 7, заедно с предложените изменения от законодателната комисия, моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик Митко Григоров: (Чете)

„III. Посочване на кандидати за народни съдии и за съдебни заседатели при народните съдилища

8. Кандидатите за народни съдии и съдебни заседатели се посочват по съдебни изборителни райони.

Право да посочват кандидати за народни съдии и съдебни заседатели имат организациите на Отечествения фронт и другите обществени организации и дружества на трудещите се: организациите на БКП, дружбите на БЗНС, профсъюзните, кооперативните и младежките организации и културните дружества.

9. Кандидатите се посочват от централните органи на обществените организации и дружества на трудещите се, от техните по-низши ръководства, от общите събрания на работниците и служителите в предприятията и учрежденията, на военнослужащите от военните части, от общите събрания на членовете на ТКЗС и частните земеделски стопани в селата и на работниците и служителите от държавните земеделски стопанства и машинно-тракторните станции.

10. Никой не може да бъде кандидат за народен съдия или съдебен заседател в повече от един район.

11. Най-късно 30 дни преди изборния ден всички обществени организации и дружества на трудещите се, които са посочили кандидати за народни съдии или съдебни заседатели, са длъжни да регистрират кандидатите пред съответната районна съдебна изборителна комисия.

12. При регистриране на кандидатите трябва да се представят в съответната изборителна комисия следните документи:

- а) протокол на събраниято или заседанието, на което е бил посочен кандидатът, подписан от членовете на бюрото, с посочване на местожителството им. В протокола трябва да бъде

означено наименованието на организацията, която сочи кандидата, мястото, времето и броят на участвувалите в събранието или заседанието, трите имена на кандидата, неговата възраст, местожителство, партийна принадлежност и занятие;

б) заявление от кандидата за неговото съгласие да бъде избран в даден съдебен избирателен район от името на посочилата го организация и

в) документ, издаден от Министерството на правосъдието, че кандидатът за народен съдия отговаря на изискванията на чл. 20 от Закона за устройството на съдилищата.

13. Избирателната комисия е длъжна да регистрира всички кандидати за народни съдии или за съдебни заседатели при народните съдилища, посочени от обществени организации и дружества, при спазване на изискванията на Конституцията, Закона за устройството на съдилищата и настоящия закон.

14. Отказът на избирателната комисия да регистрира даден кандидат може да се обжалва в двеседмичен срок пред околийската избирателна комисия, която решава въпроса окончателно.

15. Името, възрастта, занятието и партийната принадлежност на всеки регистриран кандидат и наименованието на организацията, която го е посочила, се обявяват от съответната районна съдебна избирателна комисия най-късно 25 дни преди изборния ден.

16. Всички регистрирани кандидати за народни съдии и за съдебни заседатели трябва да бъдат задължително вписани в избирателните бюлетини.

17. Избирателните бюлетини се печатат отделно за народни съдии и за съдебни заседатели или се печата обща бюлетина с посочване кои са кандидати за народни съдии и кои за съдебни заседатели.

Председателстващ Николай Георгиев: Другарите народни представители, които са съгласни с прочетената глава трета „Посочване на кандидати за народни съдии и за съдебни заседатели при народните съдилища“, включваща членове 8—17, заедно с предложените изменения от законодателната комисия, моля, да гласуват. Има ли някой против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Докладчик Митко Григоров: (Чете)

„IV. Определяне на резултатите от избора

18. Приемането на избирателните бюлетини и преброяването им става от секционните избирателни комисии, образувани по Закона за избиране народни съвети на депутатите на трудещите се.

19. Секционната изборителна комисия след приключване на избора преброява бюлетините и съставя протокола на гласуването за народни съдии и съдебни заседатели.

Протоколът се подписва от членовете на комисията.

20. Считат се недействителни:

а) бюлетините, които не са съставени по установения образец;

б) бюлетините за избор на народен съдия, в които е оставен незаличен повече от един кандидат;

в) бюлетините за избор на съдебен заседател, в които са оставени незаличени повече от определения брой за съдебния изборителен район кандидати.

21. В протокола на изборителната секция трябва да се укаже:

а) номерът на изборителната секция;

б) часът на започване и завършване на гласоподаването;

в) общият брой на изборителите по списъка;

г) броят на изборителите, получили изборителни бюлетини;

д) броят на изборителите, участвували в гласуването;

е) броят на бюлетините, признати за недействителни, отделно за народните съдии и за съдебните заседатели;

ж) броят на бюлетините, в които са зачертани имената на всички кандидати, отделно за народния съдия и за съдебните заседатели;

з) броят на гласовете, подадени за всеки кандидат за народен съдия и за съдебен заседател, и

и) кратко изложение на заявленията и жалбите, подадени до секционната изборителна комисия, и на взетите от нея решения.

Протоколът се съставя в два еднообразни екземпляра.

22. След подписването на протокола председателят на секционната изборителна комисия изпраща веднага един екземпляр от него в запечатан плик с куриер в районната съдебна изборителна комисия.

Вторият екземпляр от протокола заедно с бюлетините и другите изборни книжа се изпращат в съответния народен съд.

23. Районните съдебни изборителни комисии преброяват гласовете, подадени в съдебния изборителен район за всеки кандидат за народен съдия и за съдебен заседател, въз основа на протоколите, представени от секционните изборителни комисии, и установяват резултата от избора за съдебния район.

За това се съставя протокол в два екземпляра, подписан от членовете на комисията.

24. В протокола трябва да се посочи:

а) общият брой на изборителите в съдебния изборителен район;

б) броят на изборителите, получили изборителни бюлетини;

в) броят на изборителите, участвували в гласуването;

г) броят на бюлетините, които са признати за недействителни, отделно за народния съдия и за съдебните заседатели;

д) броят на бюлетините, в които са зачертани имената на всички кандидати, отделно за народния съдия и за съдебните заседатели;

е) броят на гласовете, които са подадени за всеки кандидат за народен съдия и за съдебен заседател, и

ж) кратки изложения за заявленията и жалбите, подадени до районната изборителна комисия, и за взетите от нея решения.

25. След подписване на протокола председателят на районната съдебна изборителна комисия обявява в заседание на комисията резултатите от избора.

26. Кандидат, който е получил абсолютно мнозинство на гласове, т. е. повече от половината от всички гласове, подадени в съдебния изборителен район и признати за действителни, се провъзгласява за избран.

Председателят на районната изборителна комисия издава на избрания кандидат удостоверение, че е избран и изпраща в народния съд списък на избраните съдебни заседатели за съдебния изборителен район.

27. Районната съдебна изборителна комисия изпраща един екземпляр от протокола в Министерството на правосъдието, а другия екземпляр заедно с изборните книжа — в съответния народен съд.

28. Ако нито един от кандидатите за народни съдии в района не получи абсолютно мнозинство на гласовете, районната съдебна изборителна комисия отбелязва това в протокола и насрочва нов избор за двамата кандидата, получили най-голям брой гласове, най-късно две седмици след първия избор.

29. Ако броят на кандидатите за съдебни заседатели, които са получили абсолютно мнозинство на гласове, е по-малък от определеното число на подлежащи на избиране съдебни заседатели, Президиумът на Народното събрание решава дали да се произведе допълнителен избор за попълване числото на съдебните заседатели или да се намали техният брой за дадения съдебен изборителен район.

30. Ако броят на подадените гласове е по-малък от половината от броя на изборителите в съдебния изборителен район, районната съдебна изборителна комисия отбелязва това в протокола и насрочва нови избори за народен съдия и за съдебни заседатели не по-късно от две седмици след първия избор.

31. Ако мястото на народния съдия бъде овакантено, Президиумът на Народното събрание насрочва избор на друг съдия. До встъпването в длъжност на новоизбрания съдия се постъпва по реда, указан в чл. 22 от Закона за устройството на съдилищата.

Ако значително число съдебни заседатели бъдат възпрепятствувани да изпълняват длъжността си и броят на останалите е недостатъчен за нормалната работа в народния съд, Президиумът на Народното събрание насрочва допълнителен избор за съдебни заседатели.

Отзоваването на народните съдии се урежда със Закона за устройството на съдилищата.

32. Доколкото в настоящия закон не са предвидени правила за произвеждане на избори за народни съдии и за съдебни заседатели за народните съдилища (изготвяне на избирателни списъци, съставяне на избирателни секции, ред на гласуването, снабдяване с бюлетини и др.), прилагат се съответно разпоредбите на Закона за избиране народни съвети на депутатите на трудещите се.“

Председателстващ Николай Георгиев: Които са съгласни с глава четвърта „Определяне на резултатите от избора“, включваща членове 18—32, заедно с допълненията, предложени от законодателната комисия, моля, да гласуват. Има ли някой против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Другарки и другари народни представители! Законът за избиране на народни съдии и съдебни заседатели при народните съдилища е окончателно приет. *(Ръкопляскания)*

Десет минути почивка.

(След почивката)

Председателстващ Николай Георгиев: *(Звъни)* Заседанието продължава.

Другарки и другари народни представители! Народният представител Стойчо Йорданов, избран в 227-ми Малевски избирателен район, Хасковско, е починал на 30 юли 1955 г.

Предлагам да почетем паметта на Стойчо Йорданов със ставане на крака и едноминутно мълчание.

(Всички стават прави и запазват едноминутно мълчание)

Преминаваме към точка трета от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за изменение на Закона за лицата и семейството.

Бюрото предлага мотивите и текстът на законопроекта да се прочетат.

Има ли друго предложение? — Няма.

Които са съгласни с предложението на Бюрото, моля, да вдигнат ръка.

Има ли против? — Няма. Приема се.

Моля дежурния секретар др. Надежда Георгиева Гаврилова да прочете мотивите и текста на законопроекта.

Секретар Надежда Гаврилова: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за изменение на Закона за лицата и семейството

Другарки и другари народни представители! 1. Със Закона за изменение и допълнение на Закона за лицата и семейството от 6 ноември 1953 г. към чл. 24 се прибави ал. I, съгласно която български гражданин може да встъпи в брак с чужд гражданин само с разрешение на председателя на Президиума на Народното събрание.

При прилагането на тази разпоредба се оказва, че събирането на сведения в чужбина, за да се разреши или не сключването на брак, е свързано с много трудности, които често пъти забавят твърде много разрешаването на въпроса. Тази разпоредба се оказва излишна и с оглед запазването интересите на нашата страна. Поради това целесъобразно е тази разпоредба, която представлява при това и ненужно вмешателство в личния живот на гражданите, да се отмени. Това е предложено с § 1 от законопроекта.

Сега и в Съветския съюз не съществуват ограничения за встъпване в брак на съветски граждани с чужденци.

По същите съображения следва да се отмени и ал. III на чл. 75, съгласно която за осиновяването на български гражданин от чужденец е необходимо специално разрешение от председателя на Президиума на Народното събрание.

Във връзка с отменяването на ал. I на чл. 24 са и измененията на членове 27, 36 и 37 от същия закон, предвидени с § 9 от законопроекта.

2. Съгласно изменението на чл. 29 от Закона за лицата и семейството бракът се смята сключен с подписването на акта за женитба. Без такъв акт няма законен брак. Това положение налага да се измени чл. 126, ал. I, за да се поставят тия текстове в хармония един с друг. Това се постига с предложението изменение на казаната алинея с § 8 от законопроекта. За съставяне на несъставен акт за гражданско състояние може да се говори само при актове за раждане и смърт, но не и за женитба, защото в последния случай, както се обясни, няма сключен брак и следователно не може да се състави акт за женитба.

3. Когато малолетни и непълнолетни деца нямат родители или последните са лишени от упражняването на родителските права, грижата за личността на такива деца се възлага на настойници, съответно попечители. Съгласно чл. 77, ал. I от Закона за лицата и семейството за осиновяването на такива деца се изисква съгласието на техния настойник или попечи-

тел. Не е целесъобразно обаче осиновяването в тия случаи да се поставя в зависимост от съгласието на настойника или попечителя. Достатъчно е да бъдат те изслушани от народния съдия, който ще се произнесе по допускането или не на осиновяването в зависимост от това дали то е в интерес на детето или не (чл. 75, ал. I от закона). Не трябва да се допусне да се осуетяват полезни за децата осиновявания само поради отказа на техните настойници или попечители да дадат съгласието си за осиновяването. В такъв смисъл е предложеното изменение на чл. 77, ал. I.

4. В института за лишаване от родителски права със законопроекта (§ § 5 и 6) се внасят следните изменения: лишаването от родителски права следва да настъпи по право само в случаите, когато родителят е поставен под пълно или под ограничено запрещение. Родител, който не може да се грижи за своите работи поради слабоумие или душевна болест и поради това е поставен под запрещение, не може да се грижи разумно и за личността на своите ненавършили пълнолетие деца. Такъв родител следва по право да се смята лишен от родителски права, без да е нужно за това постановление на съд. Не е оправдана обаче разпоредбата на чл. 92, ал. I от Закона за лицата и семейството, според която лишаването от родителски права настъпва по право и при някои осъждания на родителя, без това да е постановено в присъдата на съда.

В чл. 28, точка 5 от Наказателния закон е предвидено едно оскъдно лице да бъде лишено с присъдата и от правото да упражнява родителски или настойнически права. В тия случаи лишаването от тия права настъпва с влизането на присъдата в сила. Но когато в присъдата на наказателния съд няма такова съждане, лишаването от родителски права не трябва да настъпва по право, а може само да бъде постановено от гражданския съд, когато има основание за това. Тия основания са посочени в ал. I на предложения текст на чл. 93.

5. Налагат се някои изменения и в чл. 109, за да се даде по-добро посочване на случаите, в които един гражданин не може да бъде настойник или попечител.

6. Във връзка с поменатите изменения на Закона за лицата и семейството с проекта се предлагат и известни изменения на Гражданския процесуален кодекс относно помирителното производство по брачните дела.

Помирителното производство, което е предвидено в членове 256—258 и което предшества бракоразводното производство, досега в практиката на съдилищата не е дало почти никакви резултати. По хилядите процеси за развод помирение се е постигало само в единични, извънредно редки случаи. Затова образуването на отделно производство пред народния съд, за да се съдействува да се постигне помирение между съпрузите и да се избегне разводът, се е оказало безполезно. Вместо да

се образува такова отделно производство, по-уместно е съпрузите да бъдат подканвани към помирение от окръжния съд по самото бракоразводно производство, преди да се пристъпи към разглеждането му, като се използват всички възможности за това съобразно условията на отделните конкретни случаи. Това подканване, направено от по-опитен съд, какъвто е окръжният, който разглежда бракоразводните дела, може да даде по-големи резултати.

Поради това проектът предвижда да се премахне помирителното производство пред народния съд в сегашната му форма и да се замести с помирително заседание пред окръжния съд. С това от друга страна ще се избегне образуването на хиляди безполезни производства пред народните съдилища, където тия производства в грамадното мнозинство случаи се приключват без резултат само с едно формално подканване за помирение.

Като ви излагам това, моля, другарки и другари народни представители, да обсъдите предложения законопроект и да го одобрите и гласувате.

Министър на правосъдието: Р. Найденов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на Закона за лицата и семейството

§ 1. Алинея I на чл. 24 се отменя.

§ 2. Чл. 28 се отменя.

§ 3. Алинея III на чл. 75 се отменя.

§ 4. Алинея I на чл. 77 се изменя така:

„За осиновяването се изисква съгласие на осиновителя и на родителите на осиновявания. При разногласие между родителите въпросът се решава от народния съдия. Когато осиновяваният има настойник или попечител, народният съдия изслушва и тяхното мнение.“

§ 5. Чл. 92 се отменя.

§ 6. Чл. 93 се изменя така:

„Родител, който не е лишен от родителски права по реда на Наказателния закон, може да бъде лишен от тях по граждански ред, когато съществуват трайни препятствия за тяхното правилно упражняване или когато поведението му създава сериозна опасност за личността или имотите на децата.

Лишаването от родителски права се постановява от окръжния съд по молба на близките на децата, на настойническия орган или на прокурора. То настъпва по право, когато родителят бъде поставен под пълно или ограничено запрещение.“

§ 7. Чл. 109 се изменя така:

„Не могат да бъдат настойници и попечители:

1. Недееспособните.
2. Лишените от родителски или настойнически права.
3. Лицата, които поради физическа или душевна болест, алкохолизъм, безчестен живот, противоречия в интересите или друга причина не са в състояние да упражняват надлежно свързаните с настойничеството функции и задължения.

§ 8. Алинея I на чл. 126 се изменя така:

„Когато съставеният акт за гражданско състояние е изгубен или унищожен, или когато не е съставен акт за раждане или за смърт, народният съд, след като призове заинтересуваните лица и изслуша прокурора, може да постанови да се състави такъв акт.“

§ 9. В членове 27 и 36, буква „а“, изразът „членове 21—24“ се заменя с „членове 21—23“, а в чл. 37 изразът „членове 22—24“ се заменя с „членове 22 и 23“.

Изменения в Гражданския процесуален кодекс

§ 10. Членове 256 и 257 и подзаглавията в част трета „1. Помирително производство“ и „2. Брачни искове“ се заличават.

§ 11. Член 258 се изменя така:

„По реда на тази глава се разглеждат исковете за развод, за обявяване недействителността на брака и за установяване съществуването или несъществуването на брак между страните (брачни искове).

Непълнолетните и ограничено запретените съпрузи могат сами да предявяват брачни искове и да отговарят по тях.“

§ 12. Член 259 се изменя така:

„По иск за развод в първото съдебно заседание съпрузите трябва да се явят лично. Ако не се яви ищецът без уважителни причини, производството се прекратява. Невявяването на ответника не е пречка за разглеждане на молбата, но съдът може да приложи чл. 114.

В първото съдебно заседание съдът трябва да покани страните да се помирят, като използва за това всички възможности. Ако не се постигне помирение, следното съдебно заседание се насрочва не по-рано от един месец след първото и след внасяне на държавните такси.

Държавни такси по бракоразводни искове не се събират преди изчерпването на помирителната фаза на процеса.

Предходните алинеи не се прилагат, когато поради запрещение, отсъствие или друга мъчно преодолима причина помирение между страните не може да се очаква.“

§ 13. В чл. 271, ал. II, изразът „чл. 259, ал. III“ се заменя с „чл. 258, ал. II“.

Преходни разпоредби

§ 14. Съществуващите бракове, сключени с чужди граждани без разрешение от председателя на Президиума на Народното събрание, се считат действителни.

§ 15. Съществуващите осиновявания на български граждани от чужд гражданин без разрешение от председателя на Президиума на Народното събрание се считат действителни.

§ 16. Висящите помирителни брачни дела в народните съдилища се прекратяват, без да се препращат по подсъдност на окръжните съдилища.

Помирителната процедура, установена в чл. 259 от Гражданския процесуален кодекс, не се прилага към висящите бракоразводни дела в окръжните съдилища, които се разглеждат по същество.

Председателстващ Николай Георгиев: Думата има докладчикът на законодателната комисия др. Ангел Генов.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия при Народното събрание по законопроекта за изменение на Закона за лицата и семейството

1. В заглавието на законопроекта на края следва да се добавят думите „и на Гражданския процесуален кодекс“, а след заглавието преди § 1 следва да се постави подзаглавие „Изменение в Закона за лицата и семейството“.

Съображения. Предлаганото от законодателната комисия допълнение в заглавието на законопроекта се налага поради обстоятелството, че по същество с него се предлагат изменения не само на Закона за лицата и семейството, но и редица изменения и на Гражданския процесуален кодекс.

2. § 2 на законопроекта следва да се заличи.

Съображения. Предлаганото отменяване на чл. 28 от Закона за лицата и семейството, с който текст се урежда въпросът за фамилното име на съпрузите при сключването на брак, не се обуславя от нуждите на практиката. В същия смисъл въпросът е уреден и в чл. 4 от Правилника за имената на гражданите, който е подзаконен акт и възпроизвежда детайлно текстовете на закона.

3. §§ 5 и 6 на законопроекта следва да се заличат.

Съображения. С § 5 на законопроекта се предлага отменяване на чл. 92 от Закона за лицата и семейството, а с § 6 — изменение на чл. 93, като членове 92 и 93 са слети в един общ текст. В предложения общ текст обаче в сравнение с досегашното положение, залегнало в чл. 92, не се предвижда

лишаването по право от родителски права на родителя, когато той е осъден за разврат или за престъпление, извършено спрямо личността на някое от своите деца, за което се предвижда наказание повече от една година лишаване от свобода. Тази възможност е предоставена с предлагания нов чл. 93 на усмотрението на съда.

Законодателната комисия счита, че сегашната редакция на чл. 92 е по-конкретна, по-ясна и по-разбираема, а освен това тя подчертава, че осъденият за разврат или за престъпление спрямо децата си родител в никакъв случай не може да запази родителските си права. Това правило въздействува благоприятно и върху моралните устои на семейството, затова неговото отменяване би било нецелесъобразно.

4. В точка 3 на предлаганото с § 7 изменение на чл. 109 от Закона за лицата и семейството изразът „противоречие в интересите“ следва да се допълни и замени с думите „противоречие с интересите на поставените под настойничество или попечителство“.

Съображения. Допълнението в текста се налага за по-голяма яснота и редакционна точност.

5. След § 9 на законопроекта следва да се добави нов параграф, който при окончателното подреждане на закона следва да придобие номерацията § 2, със следното съдържание:

„§ 2. Към чл. 36 се прибавя нова буква „в“ със следния текст:

„в) ако не са спазени разпоредбите на чл. 24 в случаите, в които законът на държавата на чуждия гражданин обявява брака за недействителен.“

Съображения. Допълнението на чл. 36 от Закона за лицата и семейството се налага, за да се изясни положението, че ще се считат за недействителни само онези бракове, сключени между български и чужди граждани, които се третират за недействителни от законодателството на страната, чийто гражданин е другият съпруг, в съгласие с чл. 24, ал. II.

6. В ал. II на предлагания с § 12 на законопроекта чл. 259 от Гражданския процесуален кодекс думите „от един месец“ следва да се заменят с думите „от два месеца“.

Съображения. Изменението, което се предлага от законодателната комисия, цели да предвиди един по-дълъг срок след помирителното заседание, за да могат съпрузите, предявили бракоразводни искове, да поставят на преоценка решението си и да стигнат до евентуално помирение до повторното насрочване на делото.

7. Ал. III на предлагания с § 12 на законопроекта чл. 259 от Гражданския процесуален кодекс следва да се заличи в този текст и се възпроизведе в едно допълнение на чл. 55 от същия кодекс, като за целта се създаде нов параграф, който при окончателното подреждане на закона следва да придобие номерацията § 8 и да се постави след подзаглавието „Изменение в Гражданския процесуален кодекс“, със следното съдържание:

„§ 8. След ал. II на чл. 55 се прибавя нова ал. III със следния текст:

„Държавни такси по бракоразводни иски не се събират преди изчерпването на помирителната фаза на процеса.“

Досегашната алинея III на чл. 55 става ал. IV.

Съображения. Разместването се налага за по-добра систематика.

8. В ал. II на § 16 от законопроекта на края думите „които се разглеждат по същество“ следва да се заличат.

Номерацията на §§ 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 и 16 след заличаването на §§ 2, 5 и 6 на законопроекта и след прибавянето на предложените от законодателната комисия параграфи с точка 5 и точка 7 на предложението следва да се промени съответно на §§ 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 и 15.

Съображения. Предлаганите за заличаване думи във втората алинея на § 16 са излишни, тъй като и без друго бракоразводните дела в окръжния съд се разглеждат по същество, а промяната в номерацията се прави за систематика.

Председател на законодателната комисия: **Б. Лозанов.**“

Председателстващ Николай Георгиев: Има ли желаещи да се изкажат по законопроекта? — Няма.

Пристъпваме към гласуване на законопроекта. Бюрото предлага той да бъде гласуван изцяло.

Има ли друго предложение? — Няма.

Моля другарите народни представители, които са съгласни с предложението на Бюрото, да гласуват. Има ли против? — Няма. Приема се.

Моля докладчика на законодателната комисия др. Ангел Генев да прочете законопроекта заедно с измененията, предложени от законодателната комисия.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

„ЗАКОН

за изменение на Закона за лицата и семейството и на Гражданския процесуален кодекс.“

Председателстващ Николай Георгиев: Ония, които са съгласни със заглавието на законопроекта, моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Према се.

Докладчик Ангел Генов: (Чете)

„Изменения в Закона за лицата и семейството

§ 1. Алинея I на чл. 24 се отменя.

§ 2. Към чл. 36 се прибавя нова буква „в“ със следния текст:

„в) ако не са спазени разпоредбите на чл. 24 в случаите, в които законът на държавата на чуждия гражданин обявява брака за недействителен.“

§ 3. Алинея III на чл. 75 се отменя.

§ 4. Алинея I на чл. 77 се изменя така:

„За осиновяването се изисква съгласие на осиновителя и на родителите на осиновявания. При разногласие между родителите въпросът се решава от народния съдия. Когато осиновяваният има настойник или попечител, народният съдия изслушва и тяхното мнение.“

§ 5. Чл. 109 се изменя така:

„Не могат да бъдат настойници и попечители:

1. Недееспособните.

2. Лишените от родителски или настойнически права.

3. Лицата, които поради физическа или душевна болест, алкохолизъм, безчестен живот, противоречие с интересите на поставените под настойничество или попечителство или друга причина не са в състояние да упражняват надлежно свързаните с настойничеството функции и задължения.“

§ 6. Алинея I на чл. 126 се изменя така:

„Когато съставеният акт за гражданско състояние е изгубен или унищожен, или когато не е съставен акт за раждане или за смърт, народният съд, след като призове заинтересуваните лица и изслуша прокурора, може да постанови да се състави такъв акт.“

§ 7. В членове 27 и 36, буква „а“, изразът „членове 21—24“ се заменя с „членове 21—23“, а в чл. 37 изразът „членове 22—24“ се заменя с „членове 22 и 23“.

Изменения в Гражданския процесуален кодекс

§ 8. След ал. II на чл. 55 се прибавя нова ал. III със следния текст:

„Държавни такси по бракоразводни иски не се събират преди изчерпването на помирителната фаза на процеса.“

Досегашната алинея III на чл. 55 става ал. IV.

§ 9. Членове 256 и 257 и подзаглавията в част трета „1. Помирително производство“ и „2. Брачни иски“ се заличават.

§ 10. Член 258 се изменя така:

„По реда на тази глава се разглеждат исковите за развод, за обявяване недействителността на брака и за установяване съществуването или несъществуването на брак между страните (брачни иски).“

Непълнолетните и ограничено запретените съпрузи могат сами да предявяват брачни иски и да отговарят по тях.“

§ 11. Член 259 се изменя така:

„По иск за развод в първото съдебно заседание съпрузите трябва да се явят лично. Ако не се яви ищецът без уважителни причини, производството се прекратява. Неявяването на ответника не е пречка за разглеждане на молбата, но съдът може да приложи чл. 114.“

В първото съдебно заседание съдът трябва да покани страните да се помирят, като използва за това всички възможности. Ако не се постигне помирение, следното съдебно заседание се насрочва не по-рано от два месеца след първото и след внасяне на държавните такси.

Предходните алинеи не се прилагат, когато поради запрещение, отсъствие или друга мъчно преодолима причина помирение между страните не може да се очаква.“

§ 12. В чл. 271, ал. II, изразът „чл. 259, ал. III“ се заменя с „чл. 258, ал. II“.

Преходни разпоредби

§ 13. Съществуващите бракове, сключени с чужди граждани без разрешение от председателя на Президиума на Народното събрание, се считат действителни.

§ 14. Съществуващите осиновявания на български граждани от чужд гражданин без разрешение от председателя на Президиума на Народното събрание се считат действителни.

§ 15. Висящите помирителни брачни дела в народните съдилища се прекратяват, без да се препращат по подсъдност на окръжните съдилища.

Помирителната процедура, установена в чл. 259 от Гражданския процесуален кодекс, не се прилага към висящите бракоразводни дела в окръжните съдилища.

Председателстващ Николай Георгиев: Които са съгласни с текста на законопроекта, прочетен от докладчика на законодателната комисия, моля, да гласуват. Има ли някой против? — Няма. Приема се. С това законопроектът се приема.

Преминаваме към точка четвърта от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за устройството на съдилищата и на Указа за адвокатурата.

Бюрото предлага мотивите и текстът на законопроекта да бъдат прочетени. Има ли други предложения? — Няма.

Които са съгласни с предложението на бюрото, моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Приема се.

Моля дежурния секретар др. Живка Въркова да прочете мотивите и текста на законопроекта.

Живка Въркова: (От трибуната. Чете)

„М О Т И В И

към законопроекта за изменение и допълнение на Закона за устройството на съдилищата и на Указа за адвокатурата

Другарки и другари народни представители! Завършващите правните науки младежи, за да придобият право да заемат съдийска или прокурорска длъжност или да упражняват адвокатска професия, освен другите изисквания, трябва да стажуват 6 месеца в съд, в прокуратура или в юридическа консултация. Този 6-месечен стаж обаче се оказва недостатъчен за практическата подготовка на правните кадри. В краткия 6-месечен стаж младите правници не могат да придобият достатъчна опитност, за да ръководят успешно един народен съд, чиято компетентност както в гражданско-правната, така и в наказателно-правната област е разширена доста с новите процесуални кодекси. Затова се налага стажът да бъде продължен поне на една година.

С §§ 2 и 6 от законопроекта се предлага да се изменят в такъв смисъл Законът за устройството на съдилищата и Указът за адвокатурата.

С § 1 от законопроекта се цели да се облекчи съставът на Върховния съд при разглеждането на обикновени дела, които са подсъдни на по-долен съд, но които Върховният съд е иззел за разглеждане. За разглеждането на тия дела Върховният съд може да действа в състав от един съдия и двама съдебни заседатели, какъвто е съставът на съдилищата, когато те разглеждат делата като първа инстанция. Когато Върховният съд разглежда дела срещу членове на Правителството или срещу съдии, прокурори, съдебни заседатели или следователи за престъпления, извършени при или във връзка с изпълнение на службата им (членове 17 и 18 от Наказателно-процесуалния кодекс), Върховният съд ще действа и занаяпред в състав от председател, двама съдии и четирма съдебни заседатели.

С § 3 от законопроекта се урежда положението на стажантите през вторите 6 месеца от стажа в смисъл, че на тях може през това време да се възложи да изпълняват длъжността на съдебни изпълнители и на нотариуси. По такъв начин практическата подготовка на стажантите ще бъде по-пълна.

Когато някой съдия трябва да бъде освободен от длъжност поради съкращаване на щатовете, това може да стане със заповед на министъра на правосъдието и със съгласието на изпълкома на народния съвет. В тия случаи не е необходимо решение на съответния народен съвет; народните съвети се свикват на сесии периодически и поради това те не могат да вземат своевременно решение по въпроса. Това се урежда с изменението на чл. 49 от Закона за устройството на съдилищата и с отменяването на ал. III на чл. 47.

Другите изменения, които се предлагат със законопроекта, са ясни.

Като ви излагам това, моля, другарки и другари народни представители, да обсъдите предложения законопроект и да го одобрите и гласувате.

Министър на правосъдието: Р. Найденов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на Закона за устройството на съдилищата и на Указа за адвокатурата

I. По Закона за устройството на съдилищата

§ 1. Чл. 14, буква „б“, се изменя така:

„б) Върховният съд — от председател, двама съдии и четирма съдебни заседатели, а когато той вземе дело, подсъдно на по-долен съд — от един съдия и двама съдебни заседатели.“

§ 2. Чл. 20, буква „в“, се изменя така:

„в) да е прекарал успешно едногодишен стаж в съд и прокуратура или в юридическа консултация.“

§ 3. Към чл. 31 се прибавя нова алинея III:

„След 6-месечен стаж може да се възложи на стажанта да изпълнява длъжността съдебен изпълнител или нотариус.“

§ 4. Алинея III на чл. 47 се отменя.

§ 5. Чл. 49 се изменя така:

„49. Съдиите се уволняват със заповед на министъра на правосъдието при съкращаване на щатовете и по собствено желание, ако има уважителни причини за това, и то след като се вземе съгласието на изпълкома на компетентния народен съвет на депутатите на трудещите се, съответно Президиума на Народното събрание, а за военните съдии — и съгласието на министъра на народната отбрана, съответно на министъра на вътрешните работи.“

II. По Указа за адвокатурата

§ 6. Чл. 5, ал. I, първото изречение се изменя така:

„Стажът е едногодишен в съд и прокуратура или в юридическа консултация.“

III. Преходна разпоредба

§ 7. Стажантите, които са започнали стажа до обнародването на този закон, стажуват 6 месеца.“

Председателстващ Николай Георгиев: Давам думата на докладчика на законодателната комисия др. д-р Пенчо Костурков да прочете предложението на законодателната комисия по законопроекта.

Д-р Пенчо Костурков: (От трибуната. Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия при Народното събрание по законопроекта за изменение и допълнение на Закона за устройството на съдилищата и на Указа за адвокатурата

1. § 1 на законопроекта следва да се заличи.

Съображения. С предлаганото с § 1 изменение на чл. 14, буква „б“ от Закона за устройството на съдилищата се предвижда при изземване на дела, подсъдни на по-долните съдилища, Върховният съд да заседава в състав от един съдия и двама съдебни заседатели. Сега действащият текст изисква и в тези случаи Върховният съд да заседава в състав от трима съдии и четирма съдебни заседатели. Към изземване на дела,

подсъдни на по-долните съдилища, от Върховния съд се прибавя при особено важни случаи с подчертан обществен интерес. Тъй като случаите на изземване на дела от Върховния съд са редки и понеже в тези случаи той действа като първа и последна инстанция, не би било целесъобразно от гледището на издаване качествени съдебни актове съставът на Върховния съд да се намалява. Предвиденият сега състав е гаранция за правилното и законосъобразно решаване на делата и на прецизността на издаваните в тези случаи съдебни актове от Върховния съд.

2. В текста на предлагания с § 2 чл. 20, буква „в“ от Закона за устройството на съдилищата думите „и прокуратура“ следва да се заменят с думите „прокуратура, арбитраж“.

Съображения. С допълнението, което се предлага от законодателната комисия, на чл. 20, буква „в“ от Закона за устройството на съдилищата се дава възможност младите правници да стажуват освен в съда, в прокуратурата и в юридическа консултация и в арбитражите — държавни и ведомствени, за да могат да получат по-цялостна практическа подготовка, като се има предвид, че в арбитражите се разглеждат и решават важни граждански спорове между държавните учреждения и предприятия във връзка с народностопанския план, обикновено сложни откъм фактическа и правна страна.

3. В предлаганата с § 3 нова алинея III към чл. 31 от Закона за устройството на съдилищата след думите „да изпълнява“ следва да се добавят думите „до един месец“.

Съображения. Предлаганото от законодателната комисия допълнение в новата алинея на чл. 31 от Закона за устройството на съдилищата цели да подчертае обстоятелството, че целта на стажа е придобиването на всестранна практическа подготовка, на която би се дал едностранчив характер, ако стажантите изпълняват длъжността съдебен изпълнител или нотариус за повече от един месец.

4. § § 4 и 5 следва да се заличат.

Съображения. С отменяването на ал. III на чл. 47 и с изменяването на чл. 49 от Закона за устройството на съдилищата се предлага съществуващият досега ред на освобождаване от длъжност на съдиите по подаване на оставка със заповед на министъра на правосъдието да се разшири и за случаите на освобождаване от длъжност поради съкращаване на щата с бюджета.

Законодателната комисия счита, че сегашният ред на освобождаване от длъжност на съдиите при съкращаване на щата с бюджета, предвиден в досегашната ал. III на чл. 47 от закона — от органа, който ги е избрал, съответствува в по-голяма степен на общите демократични начала, върху които са изгра-

дени изборните органи у нас, поради което предлаганото с § § 4 и 5 от законопроекта изменение следва да отпадне.

5. В текста на предлаганото с § 6 изменение на първото изречение на чл. 5, ал. I от Указа за адвокатурата думите „и прокуратура“ следва да се заменят с думите „прокуратура, арбитраж“.

Номерацията на § § 2, 3, 6 и 7 следва съответно да се измени на 1, 2, 3 и 4.

Съображения. Допълнението, което се предлага от Законодателната комисия на изменението на чл. 5, ал. I от Указа за адвокатурата, се налага по съображенията, изложени в точка 2 на предложението, а промяната в номерацията — поради заличаване на някои от параграфите.

Законодателната комисия в заседанието си от 30 октомври т. г. намери за целесъобразно да направи още едно предложение, което е също съгласувано с другаря министър на правосъдието:

„6. В текста на преходната разпоредба след думите „до обнародването на този закон“ следва да се добавят думите „и студентите, които завършват учебния си курс от девет семестра до края на 1955 г.“

Съображения. Досега срокът на обучение на студентите-юристи в университета беше девет семестра или четири и половина години, а стажът им — шест месеца, т. е. общата теоретическа и практическа подготовка на юристите се получаваше за пет години. С увеличаването на стажа на една година, както това се предлага със законопроекта, срокът на обучение в университета отново ще се намали на осем семестра, с което теоретическата и практическата подготовка ще се придобива пак за пет години.

Студентите, които сега са в деветия си семестър, следва да преминат стажа си по старата система, за да не се увеличи общият срок за тяхната теоретическа и практическа подготовка.

Председател на законодателната комисия: Б. Лозанов.“

Председателстващ Николай Георгиев: Желает ли някой от другарите народни представители да се изкаже по законопроекта? — Няма желаещи.

Пристъпваме към гласуване на законопроекта. Бюрото предлага законопроектът да бъде гласуван изцяло. Има ли друго предложение? — Няма.

Който са съгласни с предложението на Бюрото — законопроектът да бъде гласуван изцяло — моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Приема се.

Моля докладчика на законодателната комисия д-р. Пенчо Костурков да прочете законопроекта заедно с предложените изменения от законодателната комисия.

Д-р Пенчо Костурков: (От трибуната. Чете)

„ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за устройството на съдилищата и на Указа за адвокатурата.“

Председателстващ Николай Георгиев: Моля другарите народни представители, които са съгласни със заглавието на законопроекта, да гласуват. Има ли против? — Няма. Приема се.

Д-р Пенчо Костурков: (Чете)

„I. По Закона за устройството на съдилищата

§ 1. Чл. 20, буква „в“, се изменя така:

„в) да е прекарал успешно едногодишен стаж в съд, прокуратура, арбитраж или в юридическа консултация.“

§ 2. Към чл. 31 се прибавя нова алинея III:

„След 6-месечен стаж може да се възложи на стажанта да изпълнява до един месец длъжността съдебен изпълнител или нотариус.“

II. По Указа за адвокатурата

§ 3. Чл. 5, ал. I, първото изречение се изменя така:

„Стажът е едногодишен в съд, прокуратура, арбитраж или в юридическа консултация.“

III. Преходна разпоредба

§ 4. Стажантите, които са започнали стажа до обнародването на този закон, и студентите, които завършат учебния си курс от девет семестра до края на 1955 г., стажуват 6 месеца.“

Председателстващ Николай Георгиев: Които са съгласни с текста на законопроекта, прочетен от докладчика, моля, да вдигнат ръка. Има ли някой против? — Няма. Приема се.

С това законопроектът е приет.

Преминаваме към точка пета от дневния ред:

Разглеждане на законопроекта за отменяване на Закона за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или устройство на жп. линии и гари, съоръжения и др.

Бюрото предлага мотивите и текстът на законопроекта да бъдат прочетени. Има ли друго предложение? — Няма.

Ония, които са съгласни с това предложение на Бюрото, моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Приема се.

Моля дежурния секретар Халиме Мехмедова да прочете мотивите и текста на законопроекта.

Секретар Халиме Мехмедова: (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за отменяване на Закона за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии и гари, съоръжения и др.

Другарки и другари народни представители! Законът за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии и гари, съоръжения и други, е издаден през 1946 г. С него за пръв път у нас е уреден въпросът за обезщетяване на собствениците, чиито имоти се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии и гари, съоръжения и други чрез построяване на жилища от държавата.

По силата на този закон на лицата, чиито имоти се отчуждават, се възстановяват жилищните и стопанските сгради, а ако поискат, правят се и подобрения на сградите до размер на 50% от стойността на отчуждения имот.

През 1951 г. беше издаден Законът за собствеността, а през 1952 г. и Правилникът за отчуждаване на имоти за държавна и обществена нужда. С тях се урежда цялостно въпросът за отчуждаване на имоти за държавна и обществена нужда и редът за обезщетяване на собствениците им. При това положение не е правилно за уреждането на една и съща материя да действуват едновременно два закона, поради което би следвало Законът за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии, гари, съоръжения и др., да бъде отменен.

Като ви излагам горното, моля ви, другарки и другари народни представители, да обсъдите предложения законопроект и ако го одобрите, да го гласувате.

Министър на транспорта: Д. Димитров

ЗАКОНОПРОЕКТ

за отменяване на Закона за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии и гари, съоръжения и др.

Член единствен. Отменява се Законът за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии и гари, съоръжения и др.“

Председателствуващ Николай Георгиев: Има думата докладчикът на законодателната комисия др. Манол Денев да прочете предложението на комисията по законопроекта.

Докладчик Манол Денев: (Чете)

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ

на законодателната комисия при Народното събрание по законопроекта за отменяване на Закона за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии и гари, съоръжения и др.

Законодателната комисия предлага на Народното събрание да гласува и приеме горния законопроект така, както е предложен, без изменение.

Председател на законодателната комисия: Б. Лозанов.“

Председателствуващ Николай Георгиев: Желает ли някой от другарите народни представители да се изкаже по законопроекта? — Няма желаещи.

Пристъпваме към гласуване на законопроекта.

Моля докладчика на законодателната комисия др. Манол Денев да прочете законопроекта.

Докладчик Манол Денев: (Чете)

„ЗАКОН

за отменяване на Закона за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии и гари, съоръжения и др.“

Председателствуващ Николай Георгиев: Ония другари народни представители, които са съгласни с прочетеното заглавие на законопроекта, моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Приема се.

Докладчик Манол Денев: (Чете)

„Член единствен. Отменява се Законът за възстановяване жилищни и стопански сгради на лицата, имотите на които се отчуждават за направа, разширение или преустройство на жп. линии и гарн, съоръжения и др.“

Председателстващ Николай Георгиев: Моля другарите народни представители, които са съгласни с прочетения член единствен на законопроекта, да гласуват. Има ли против? — Няма. Приема се. С това законопроектът е приет.

Преминаваме към точка шеста от дневния ред:

Избор на съдебни заседатели за Върховния съд на Републиката.

Другарки и другари народни представители! В Бюрото на Народното събрание е постъпило предложение от министъра на правосъдието за избиране на съдебни заседатели за Върховния съд на Републиката. Ще ви прочета мотивите към предложението и самото проекторешение. (Чете)

„Предложение от Ради Найденов, министър на правосъдието, относно избирането на съдебни заседатели за Върховния съд на Народна република България.

Другарки и другари народни представители! Когато Върховният съд на Народна република България разглежда делата в открито заседание като първа инстанция, заседава в състав: един председател, двама членове-съдии и четирма съдебни заседатели (чл. 14, буква „б“ от Закона за устройството на съдилищата).

За пръв път съдебни заседатели за Върховния съд са избрани на 9-то заседание на Великото народно събрание от 29 февруари 1949 г. От тая дата не са избирани други съдебни заседатели, а мандатът на избраните е изтекъл, тъй като те се избират за срок от пет години.

Съгласно чл. 58 от Конституцията на Народна република България и чл. 25, ал. III от Закона за устройството на съдилищата съдебните заседатели на Върховния съд се избират от Народното събрание за срок от пет години.

Поради изложените съображения предлагам Народното събрание на предстоящата си редовна ноемврийска сесия да обсъди въпроса и ако намери предложението за правилно, то съгласно чл. 58 от Конституцията на Народна република България и чл. 25, ал. III от Закона за устройството на съдилищата да гласува следното

РЕШЕНИЕ

за избор на съдебни заседатели за Върховния съд

Избират се за съдебни заседатели за Върховния съд на Народна република България другарите:

1. Добри Колев Терпешев — член на ЦК на Българската комунистическа партия и завеждащ Административния отдел при ЦК на Българската комунистическа партия.

2. Раденко Рангелов Видински — член на ЦК на Българската комунистическа партия и член на Президиума на Народното събрание.

3. Вела Тодорова Луанова — председател на Българската народна банка.

4. Мария Кирилова Видинова — секретар на Централния съвет на профсъюзите.

5. Георги Кулишев Гугов — подпредседател на Президиума на Народното събрание.

6. Христо Костадинов Калайджиев — член на Президиума на Народното събрание.

7. Ген.-майор Димитър Трифонов Капитанов — работи в Министерството на вътрешните работи.

8. Тодор Янакиев Тодоров — член на Постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз.

9. Никола Йорданов Джанков — председател на окръжното ръководство на Българския земеделски народен съюз, Коларовград.

10. Владимир Иванов Георгиев — ректор на Софийския държавен университет.

11. Стефан Георгиев Павлов — професор при Юридическия факултет.

12. Стефан Петров Илиев — подпредседател на Комисията за държавен контрол.

Има ли други предложения за избиране на съдебни заседатели за Върховния съд на Републиката? — Няма.

Иска ли някой думата по това предложение на министъра на правосъдието? — Няма.

Пристъпваме към гласуване на проекторешението, предложено от министъра на правосъдието.

От името на Бюрото предлагам решението да бъде гласувано изцяло. Има ли друго предложение? — Няма.

Ония от другарите народни представители, които са съгласни с това предложение на Бюрото, моля, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Моля ония от другарите народни представители, които са съгласни с предложеното проекторешение от министъра на правосъдието за избиране на съдебни заседатели за Върховния съд, както го прочетох, да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма. Приема се.

Другарки и другари народни представители! С това се изчерпва дневният ред на днешното заседание на Народното събрание и на четвъртата редовна сесия на Второ Народно събрание.

Обявявам четвъртата редовна сесия на Второ Народно събрание за закрыта.

(Закрита в 12 ч. 22 м.)

Председателствуващ: Н. Георгиев

Секретари:	{	Б. Якимов
		В. Димитров
		Н. Гаврилова
		Ж. Вълкова
		Х. Мехмедова

Стенографи:	{	Г. Тръпчев
		Ст. Христов